

Handelingen

1-2-3

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1983-1984

Vergaderingen van oktober 1983

OPENING ZITTING 1983 - 1984

BENOEMING BUREAU

UITZONDERLIJKE TOELAGEN GEMEENTEN

STATUS NV ZEEKANAAL EN HAVENINRICHTINGEN BRUSSEL

SOCIAAL-CULTUREEL WERK BRUSSEL

BREEKWERF PEPINGEN

UITKERING STUDIETOELAGEN

CONFRONTATIE-TELEVISIEDEBAT KERNWAPENS

BIOGRAFIE GEMEENSCHAPS MINISTER

LASTEN VERLEDEN GEWESTEN EN GEMEENSCHAPPEN

VASTE NATIONALE CULTUURPACTCOMMISSIE

FAILLISSEMENT NOBELS-PEELMAN

UITVOERING THEATERDECREET

BESPARINGSMAATREGELEN GEHANDICAPTENZORG

BESCHERMING OUDE DENDER DENDERMONDE

RAAD VAN BEHEER VIBOSO

Inhoud

Nr. 1 18 oktober 1983

- Berichten van verhindering, blz. 1
- Opening van de zitting 1983-1984, blz. 1
- Rouwhulde, blz. 1
- Boodschappen, blz. 1
- Onderzoek naar de taalgroep, blz. 1
- Benoeming van het Vast Bureau, blz. 1
- Toespraak van de Voorzitter, blz. 2
- Rouwhulde, blz. 4
- Ontwerpen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 4
- Voorstellen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 4
- Advies van de Raad van State
Indiening en verwijzing, blz. 5
- Adviezen van het Overlegcomité Regering-
Executieven
Indiening en verwijzing, blz. 5
- Rapport van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 5
- Jaarverslagen
Indiening, blz. 5
- Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65), blz. 5
- Samenstelling van Commissies
Wijziging onder de vaste en de plaats-
vervangende leden, blz. 6
- Regeling van de werkzaamheden, blz. 6

Dringende vragen (R.v.O. art. 66)

Dringende vraag van de heer N. De Batselier tot de heer M. Galle, Gemeenschapsminister van binnenlandse aangelegenheden, over de uitzonderlijke toelage aan de gemeenten toegewezen ingevolge het koninklijk besluit nummer 202 van 25 juli 1983, blz. 6

Dringende vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over de status van de NV Zeekanaal en Haveninrichtingen van Brussel, blz. 6

Dringende vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de toestand van door het Rijk ten behoeve van het sociaal-culturele werk te Brussel aangekochte gebouwen, blz. 7

Dringende vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de bouw van een breekwerf te Pepingen door de Intercommunale Ha-

viland, blz. 8

Dringende vraag van de heer J. Gabriëls tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de gevolgen van de toepassing van de aangekondigde fiscale maatregelen op de uitkering van studietoelagen aan kinderen uit gezinnen met vervangingsinkomens, blz. 8

Dringende vraag van de heer L. Dierickx tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur! over het in uitzicht gestelde Confrontatie-televisiedebat betreffende kernwapens, blz. 9

Vraag (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer J. De Mol tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het gebruik van kabinetsmiddelen voor het propageren van de biografie van een Gemeenschapsminister, blz. 9

Verklaring van de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, op verzoek van het Bureau van de Vlaamse Raad, over het advies van de Vlaamse Executieve van 28 juli 1983 betreffende de voorgenomen regeling voor de lasten van het verleden van Gewesten en Gemeenschappen, voor de financiering van de nationale sectoren van de economie en voor de herstructurering van de Cockerill-Sambre

Debat, blz. 10

Sprekers : de heren G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, N. De Batselier, L. Dhoore, O. Van Ooteghem, A. Denys, A. De Beul, J. Van Elewycck, J. Dupré, V. Anciaux

Indiening van moties, blz. 29

Sprekers : de heren J. Van Elewycck en G. Verhaegen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 30

Nr. 2 19 oktober 1983
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 31

Jaarverslagen
Indiening, blz. 31

Boodschap, blz. 31

Interpellaties (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer A. De Beul tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, en tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschaps-

minister van cultuur, over de stopzetting van de werkzaamheden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, blz. 3 1

Interpellatie van de heer F. Willockx tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het faillissement van het bedrijf Nobels-Peelman te Sint-Niklaas, de economische achtergronden en de sociale gevolgen ervan alsmede de politieke verantwoordelijkheid ter zake.

Interpellatie van mevrouw M. Smet tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het faillissement van het bedrijf Nobels-Peelman te Sint-Niklaas, blz. 34

Sprekers : de heer F. Willockx, mevrouw M. Smet, de heren J. Verniers, J. Gabriëls, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, J. Dupré, P. Van Grembergen, G. Verhaegen, O. Van Ooteghem

Regeling van de werkzaamheden, blz. 50

Nr. 3 19 oktober 1983
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 51

Interpellaties (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer J. Van Elewycck tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over het cultuurbeleid in het algemeen en in het bijzonder de uitvoering van het theaterdecreet, blz. 51

Sprekers : de heren J. Van Elewycck, P. Van Grembergen, E. Beysen, L. Hanccké, A. De Beul, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Indiening van moties, blz. 58

Interpellatie van de heer G. Verhaegen tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, over de juli-besluiten inzake gehandicaptenzorg

Interpellatie van de heer J. Gabriëls tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, over de nieuwe besluiten van de Vlaamse Executieve betreffende het Fonds 1981

Interpellatie van de heer J. Sleenckx tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, over de recente besparingsmaatregelen in verband met mindervaliden, blz. 59

Sprekers : de heren G. Verhaegen, J. Gabriëls, mevrouw W. Demeester-De

Meyer, de heren M. Olivier, J. Sleenckx, mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, de heer L. Hancké, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heren P. Tant, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Indiening van moties, blz. 87

Interpellaties van de heer J. De Mol tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsmi-

nister van cultuur, over de bescherming van de oude Dender te Dendermonde, blz. 87

Sprekers : de heren J. De Mol, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur

Interpellatie van de heer L. Hancké tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over het ongeoorloofd ingrijpen van de Minister in de beraadslagingen van de raad van beheer van het VIBO-

SO, waardoor de sector samenlevingsopbouw in gevaar wordt gebracht, blz. 94

Sprekers : de heren L. Hancké, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, A. De Beul

Indiening van moties, blz. 98

Regeling van de werkzaamheden, blz. 98

2e vergadering

Woensdag 19 oktober 1983
Morgenvergadering

VOORZITTER : de heer J. Pede

– *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

– *De vergadering wordt geopend om 10.30 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

P. Van Der Niepen, L. Van de Velde ; gezondheidsredenen.

J. Leclercq, P. Peeters, A. Steverlynck, E. Vankeirsbilck ; buitenslands.

M. Van Daele, M. Vandenhove, F. Van Steenkiste ; ambtsverplichtingen.

C. Marchand ; familieverplichtingen.

JAARVERSLAGEN

Indiening

De Voorzitter : De volgende jaarverslagen werden ingediend :

– Jaarverslag 1982 van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen.

– Jaarverslag 1983 van de Nederland-

se Commissie voor de Cultuur van de Brusselse Agglomeratie.

Deze jaarverslagen liggen ter inzage bij het Secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering.

BOODSCHAP

De Voorzitter : Bij brief van 18 oktober 1983 deelt de Voorzitter van de Conseil de la Communauté française mee dat voornoemde Raad zich ter vergadering van die dag heeft geconstitueerd.

INTERPELLATIES (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer A. De Beul tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, en tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de stopzetting van de werkzaamheden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Beul tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, en tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Ge-

meenschapsminister van cultuur, over de stopzetting van de werkzaamheden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie.

De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, collega's, op 6 juni jongstleden besliste het bureau van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie zijn werkzaamheden voor onbepaalde duur stop te zetten, in elk geval zolang er geen afdoende oplossing gevonden is voor de nu reeds jarenlang aanslepende moeilijkheden van administratieve, budgettaire en financiële aard.

De situatie van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie is onhoudbaar en uitzichtloos geworden. Het Bureau van de Commissie hoopt met deze verregaande maatregel de overheidsinstanties onder druk te zetten om gepaste oplossingen uit te werken.

Om te weten hoe het zover is kunnen komen, is het nodig de historiek te schetsen van de Cultuurpactcommissie. Deze commissie startte onder geen al te gunstig politiek gesternte. Hij werd ingesteld bij de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt, de zogenaamde Cultuurpactwet. Zij werd echter slechts operationeel einde 1976, en dan nog na lange politieke touwtrekkerij.

Administratief gezien werd de Commissie zeer slecht bedeed. Het oorspronkelijk voorgesteld kader kwam er niet ; er werd alleen voorzien in een

De Beul

kader van 4 personeelsleden van niveau 1 voor elk van de taalgroepen. Aan een kader voor het uitvoerend personeel werd niet gedacht, ook niet aan een vertaaldienst, wat gelet op het nationale karakter van de Commissie, toch noodzakelijk is. Het tekort aan uitvoerend personeel en het gebrek aan een vertaler of een vertaaldienst hadden een onmiddellijke weerslag op de afhandeling van de dossiers ; de termijnen konden niet gerespecteerd worden, de dossiers stapelden zich op. Ook moeilijkheden inzake de vergoedingen van het personeel en het gebrek aan een eigen onafhankelijk statuut belemmerden ten zeerste de goede werking van de Commissie.

Het gevolg daarvan waren herhaalde vragen en interpellaties in Kamer, Senaat en de vroegere Cultuurraden, door vrijwel alle partijen. Onder meer door de heren Van Elewyck, De Croo, Coppieters, Poma en mezelf. Het resultaat was echter nihil.

De Cultuurpactcommissie trachtte zich zo goed als mogelijk uit de slag te werken. Uitvoerend personeel werd via allerhande kanalen aangetrokken : terbeschikkingstelling uit andere diensten, tewerkgestelde werklozen, betaling per prestatie. Zoals een tolk voor de openbare zittingen, enzovoort. Deze mensen werden met mooie beloften gelokt, maar wanneer zij de kans zagen zich te verbeteren of elders een vast statuut te krijgen, verlieten zij, begrijpelijkerwijze, de dienst. Bij komende moeilijkheid is het feit dat de Commissie niet over een eigen budget beschikt, alhoewel dit uitdrukkelijk in de wet bepaald is. De Commissie moet her en der gaan scharrelen, haar middelen gaan zoeken waar ze te vinden zijn. Aan Nederlandstalige en zeker aan Franstalige zijde, heeft dit reeds aanleiding gegeven tot onnoemelijke problemen. Onder andere de weigering facturen te betalen.

De Cultuurpactcommissie deed in de loop der jaren herhaaldelijk een beroep op de goede wil van de politici. Eerst via haar jaarverslagen, nadien via rechtstreekse tussenkomsten bij de beleidsvoerders. Tot nu toe 50 maal, evenwel zonder resultaat.

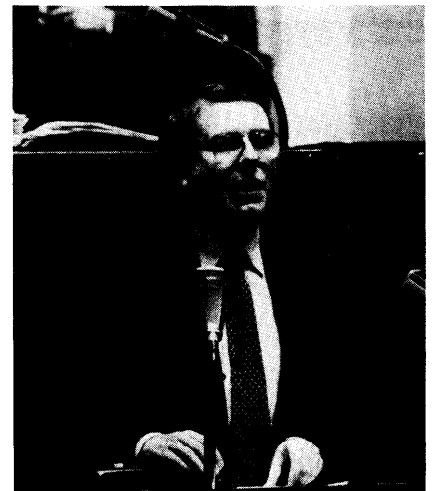
Vragen, schriftelijke en andere, mededelingen, persoonlijke onderhouden, bij de Ministers De Backer-Van Ocken, Geens, Martens, Hansenne, Walt Niel, Nothomb, Coens, Tromont leverden niets op.

Tenslotte dient te worden opgemerkt dat de recente staats hervorming de moeilijkheden nog heeft aangescherpt. Voeg hier nog mogelijk wat politieke onwil aan toe en een flink pak administratieve logheid, en men komt tot het resultaat dat de werking van de Cultuurpactcommissie sinds juni 1983 helemaal geblokkeerd zit.

Wat is de huidige situatie van de Cultuurpactcommissie. Het uitvoerend personeel beschikt effectief nog slechts over één Nederlandstalige kracht, die reeds opgeroepen werd om zich weldra bij het nieuwe departement van de Vlaamse Gemeenschap te vervoegen. Langs Franstalige zijde : idem, alleen nog een tewerkgestelde werkloze. Dit wil zeggen geen tikwerk meer, geen verzending, geen briefwisseling, geen samenstelling en vermenigvuldiging van de dossiers, kortom niets meer. Tien jaar na de inwerkingtreding van de Cultuurpactwet is men er dus nog steeds niet in geslaagd een administratief kader te creëren.

Het inspectiepersoneel, benoemd in 1976, is in principe voldoende. Maar geen enkele vorm of mogelijkheid van carrière of bevordering. Ook geen vlakke loopbaan, ondanks de zeer gespecialiseerde functie. Hierbij komt nog dat de Vlaamse en de Franse Gemeenschap de vergoedingen voor dit personeel in 1983 weigeren te betalen, ondanks het feit dat deze blijkbaar op de begroting voorzien zijn. Van januari tot mei 1983 hebben de inspecteurs alle verplaatsingen, contacten en inspecties op eigen kosten nog doorgezet. Nu men echter de verzekering heeft gekregen toch niet betaald te worden, stoppen ook de inspectiediensten ermee. Dit wil zeggen gedaan met het inhoudelijk onderzoek en de behandeling van de klachten. Klagers en aangeklaagde partijen worden niet meer gehoord of gecontacteerd.

Voor de facturen van onmisbare diensten, als bijvoorbeeld de tolk voor de

De heer F. Willockx (SP) interpeleert Executievevoorzitter G. Geens (CVP), Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het faillissement van het bedrijf Nobels-Peelman te Sint-Niklaas

openbare vergaderingen, wordt nu plotseling de betaling geweigerd. Dit wil zeggen : gedaan met de vergaderingen van het bureau en de ganse Commissie. Bovendien in de toekomst geen betaling meer van de vermenigvuldigingsapparatuur en eventueel de telefoon. Dit wil zeggen : geen Cultuurpactcommissie meer en een uitgedunde administratie, die fysiek nog aanwezig is, maar die, als er geen drastische veranderingen komen, zal moeten uitzien naar een bezigheidstherapie.

De uitvoering van de staats hervorming is ongetwijfeld mede oorzaak van deze toestand. Niemand weet nog waar de Cultuurpactcommissie zich administratief bevindt, of mogelijk wil men het niet weten.

De Vlaamse Gemeenschap is van oordeel dat zij er niets mee te maken heeft, want de Commissie is nationaal samengesteld.

De departementen van Nationale Opvoeding vinden dat zij evenmin kunnen opdraaien, want in hun begrotingen is niets voorzien en bovendien

De Beul

worden de leden van de Commissie aangewezen door de Gemeenschapsraden. De Vlaamse en Franse Gemeenschapsraden achten zich weliswaar bevoegd om de leden van de Cultuurpactcommissie aan te wijzen, maar vinden dat zij met het personeel dan weer niets te maken hebben. Iedereen schuift de schuld op de andere.

Heel deze toestand werd reeds jaren terug - en bij herhaling - voorspeld door de Commissie zelf, de administratie en enkele politici. Men heeft alles op zijn beloop gelaten. In feite heeft men er nooit iets aan willen doen.

De kruik gaat echter zolang te water tot zij barst. Na de constatactie dat jarenlang aandringen toch niet helpt en met de vaststelling dat de Cultuurpactcommissie zowel financieel als administratief alle middelen ontzegd wordt, besluit het bureau van de Commissie op 6 juni jongstleden unaniem de werkzaamheden te staken. Unaniem, dit wil zeggen met goedkeuring van de vertegenwoordigers van de CVP, de SP, de PW, de VU, de PS, de PRL, het FDF, de PSC en de PDB. Over de partijgrenzen heen dus !

De Commissie, die tot nu toe alles binnenskamers trachtte op te lossen, gooit nu haar problemen in de pers. De Commissie dreigt zelfs met verdere, scherpere acties, zo er geen reactie komt. Dit is de toestand tot vandaag. Wat moet er nu gebeuren ? Prioritair moeten bepaalde zaken zeer snel opgelost worden.

1. Er moet een administratief statuut voor het uitvoerend personeel komen. Geen groot kader, maar een degelijk. Het is ongelooflijk hoe men ter zake reeds met mensen gesold heeft.
2. Er moet een onafhankelijk statuut voor de inspectiediensten komen. Het moet nu eens eindelijk gedaan zijn de inspectiediensten klachten tegen ministers en administraties te laten behandelen waarvan zij geheel of ten dele, administratief of financieel afhangen. Sinds 1979 doet men pogingen om aan deze diensten een vlakke loopbaan te geven. Het blijft echter bij pogingen. Momenteel circuleert er

een voorstel - een zeer goed zelfs - bij de Ministers van Onderwijs en de Eerste Minister ; er zou echter eindelijk eens iets moeten van komen.

3. Er moet een eigen budget voor de Commissie zelf en haar administratie komen. Dit is trouwens voorgeschreven in artikel 22 van de Cultuurpactwet. Waarom doet men het dan niet ?

4. Er moet minimum één vertaler komen. Strikt noodzakelijk voor de vertaling in of uit het Nederlands, het Frans, het Duits. Tot nu toe was dit één amateuristisch geklungel.

5. Er moet een degelijke opvang van de Duitstalige leden komen. Op dit vlak gebeurde er tot nog toe niets. Als er één minderheid moet beschermd worden, is het toch wel de Duitstalige.

Graag, heren Voorzitter en Vice-Voorzitter van de Executieve, kregen wij van u de toezegging dat u al het mogelijke in het werk zult stellen om binnen de kortste termijn te komen tot het verwezenlijken van deze vijf prioriteiten.

Hopelijk zal u zich er niet willen van af maken met te verwijzen naar het antwoord dat collega Beysen in de Kamer vóór het reces kreeg van de Ministers Coens en Bertouille, die alleen maar wat overbruggingscenten beloofden, zonder op de fundamentele problematiek van de Cultuurpactcommissie zelf in te gaan.

Van u, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, verwachten wij een afdoend antwoord, niets meer, niets minder.

De Voorzitter : Minister Geens heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte vergadering, de Vaste Cultuurpactcommissie is, zoals de heer De Beul in zijn interpellatie heeft aangestipt, een nationale instelling. De betrokken administratieve diensten werden niet overgeheveld naar de Gemeenschappen. Als zodanig valt de werking, de structuur, de organisatie en de betoelaging van deze instelling onder de bevoegdheid van de nationale regering.

In de huidige stand van zaken zijn de

Ministers van Onderwijs gezamenlijk verantwoordelijk voor deze instelling.

Dit blijkt trouwens impliciet en expliciet uit het feit dat ingevolge een vraag van de heer Beysen zowel Minister Coens als Minister Bertouille een antwoord hebben verstrekt in de Kamer op 16 juni laatstleden. Bijgevolg verwijs ik de interpellant naar dit antwoord. Beide Ministers hebben gezegd bereid te zijn alle kosten van de Vaste Cultuurpactcommissie op de begroting Onderwijs 1983 aan te rekenen. Naar ik kon vernemen wordt in de schoot van de nationale regering thans gewerkt aan een definitieve oplossing en de formele aanhechting van de Commissie bij een nationaal departement.

Ik ben bereid op uw suggestie in te gaan en bij de nationale regering aan te dringen dat dit zo vlug mogelijk zou gebeuren. Ik meen evenwel dat wij de goede werking van onze instellingen moeten respecteren en dat wij wat dit betreft ook de bevoegdheid van de nationale regering moeten respecteren. Dit dossier valt niet onder de bevoegdheid van de Vlaamse Raad.

De Voorzitter : De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, op dit ogenblik wordt er over de nieuwe situatie van de Cultuurpactcommissie op het niveau van de nationale regering onderhandeld. Men tracht daarbij de Gemeenschappen te betrekken in die zin dat, de Commissie uiteraard nationaal blijvend, het personeel eventueel onder de Eerste Minister zou ressorteren en de personeelskosten ten laste blijven van de departementen Onderwijs, maar dat de werkingskosten door de Vlaamse Gemeenschap zouden gedragen worden. Men tracht dus tot een rationele verdeling te komen omdat het inderdaad de Vlaamse Gemeenschap is die voor de benoeming van de leden van de Commissie instaat.

Vindt de Voorzitter van de Executieve dit een redelijk voorstel ?

De Voorzitter : De heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie

Voorzitter

en werkgelegenheid, heeft het woord.

Minister G. Geens : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik heb het voorstel nog niet gekregen. Wanneer de werkingskosten te onzen lasten zouden worden gelegd, impliceert dit vanzelfsprekend dat de nationale middelen die daarvoor momenteel beschikbaar zijn ook worden overgedragen. Gaat het hier om een oplossing die deze zaak kan regelen, dan ga ik hierover geen moeilijkheden maken, evenwel met dien verstande dat de middelen niet worden geïmputeerd en geamputeerd op onze eigen middelen, maar voorafgaandelijk k uit de nationale begroting naar de Gemeenschappen worden overgedragen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer F. Willockx tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister 'van economie en werkgelegenheid, over het faillissement van het bedrijf Nobels-Peelman te Sint-Niklaas, de economische achtergronden en de sociale gevolgen ervan alsmede de politieke verantwoordelijkheid ter zake

Interpellatie van mevrouw M. Smet tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het faillissement van het bedrijf Nobels-Peelman te Sint-Niklaas

De Voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Willockx tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het faillissement van het bedrijf Nobels-Peelman te Sint-Niklaas, de economische achtergronden en de sociale gevolgen ervan alsmede de politieke verantwoordelijkheid ter zake en van mevrouw Smet tot Minister Geens over het faillissement van het bedrijf

Nobels-Peelman te Sint-Niklaas.

De heer Willockx heeft het woord.

De heer F. Willockx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, het Waasland kampt voor het ogenblik met zeer acute regionaal-economische problemen. Dat is op zichzelf niet nieuw, want reeds op het ogenblik dat in Vlaanderen de gouden zestiger jaren nog overal floreerden, doorstond het Waasland reeds een zware crisis in de textielsector. Naderhand, in de jaren zeventig, dient erken dat wij in feite, als wij de statistieken vergelijken, de eerste mokerslagen van de crisis beter doorstonden dan in andere arrondissementen het geval was.

De laatste twee jaar echter keerde het tij. De falingen van Cockerill-Yards, Wagico, Koranit, Janssens, La Carpette, Schilder- en Protectiewerken en onlangs Nobels-Peelman waren voorbeelden ervan, naast talloze andere falingen in de bouw- en textielsector, die bijna nooit de pers halen, maar veelal grote drama's verwekken. De halvering van Gonzales-Cock te Lokeren, de ontslagen bij Boelwerf en bij Scheenders-Van Kerckhoven SVKC veroorzaakten sedert midden 1981 een verlies van ongeveer 2.500 arbeidsplaatsen. Wij worden vandaag in het Waasland opnieuw geconfronteerd met zeer acute regionaal-economische problemen.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, deze zomer werd onze streek in het bijzonder opgeschud door de faling van Nobels-Peelman. Deze faling kende een vrij lange voorgeschiedenis.

Nobels-Peelman was jarenlang een metaalverwerkend bedrijf met een uitstekende reputatie, zowel nationaal als internationaal. Talrijk zijn de producten die ons overal, zowel in binnen- als in buitenland, herinneren aan wat Nobels-Peelman eens was. Het atomium, de brug van Vilvoorde, het viaduct over de Keizerlei te Antwerpen, de haveninfrastructuur te Zeebrugge en dergelijke meer zijn allemaal prestaties die het bewijs hebben geleverd van een zeer vooruitstrevende technologische know-how die

het bedrijf steeds heeft bezield.

Het bedrijf had ook een behoorlijke sociale traditie, gekenmerkt door een onbetwistbaar nauw contact tussen werknemers en patroon, tot er iets fundamenteels misliep in 1981. De buitenlandse activiteiten vereisten niet enkel de voor handen zijnde technologische kwaliteiten, maar eveneens een eigentijdse bagage commercialiseringstechnieken. De familie Nobels, of althans sommigen van de bedrijfsleiders, lieten zich verleiden tot enige onvoorzichtige transacties. De dollarkoers zou wel verder dalen onder Reagan. Niets was minder waar. De dollarkoers steeg. En Nobels begon veel geld te verliezen. Onvoldoende „indekking” heet zulks in het jargon. In keiharde Belgische munten betekende dat honderden miljoenen verlies in 1981, terwijl de balans nog winst liet uitschijnen en de aandeelhouders van de dividenden bleven smullen.

Begin 1982 kwam er een eerste paniekreactie. De ondernemingsraad werd ingelicht over de moeilijkheden en over het deficit van 1981. Bijna elke dag vielen er nieuwe lijken uit de kast. Onder impuls van de Generale Bank kwam er in maart 1982 een nieuwe directie die door haar dynamiek, openheid en bekwaamheid het vertrouwen van de hele werkgemeenschap onmiddellijk kon verwerven. Dit bleek duidelijk door het feit dat in mei 1982 een akkoord werd bereikt tussen de vakbonden en de nieuwe directie omtrent een substantiële kostenvermindering, wat onder meer een ernstige inlevering vanwege het personeel op allerlei vergoedingen inhield. Nochtans was een bijkomende privé- en publieke geldinbreng onvermijdelijk. Hier begint dan onmiddellijk de periode mei-juni 1982 waarbij een nieuw reddingsplan tot stand werd gebracht en waarbij toen reeds - u zult zich dat herinneren, mijnheer de Minister, - onder zware druk op 9 juni 1982 een principiële beslissing kon worden afgedwongen. De Vlaamse Regering verbond zich ertoe een reddingsoperatie te realiseren bij Nobels-Peelman. Ik ga niet discussiëren omtrent de toereikendheid van deze destijds genomen beslissing. Deze beslissing gaf ons voldoening. Ik moet

Willockx

erkennen dat wij als SP, samen met de VU, een plan hadden uitgewerkt dat heel wat verder reikte – en wij blijven daarbij – met name dat buiten de herstructureringsbehoeften die er waren, ook ruimte diende te worden geschapen voor nieuwe investeringen en nieuwe marktonderzoeken. Uw herstructureringsplan was een minimalistisch plan maar schonk in het algemeen voldoening. Maar toen begon het. Vanaf uw principiële beslissing is er dan maandenlang op alle niveaus gehaspeld geweest. Vooreerst op het niveau van de nationale regering. Inderdaad, de oprichting van Sidinvest was goedgekeurd door de nationale regering, maar de Waalse Ministers weigerden oorspronkelijk investeringen buiten het staal en de scheepsbouw. U zult zich die discussie wel herinneren omtrent de notie „stroomafwaarts en stroomopwaarts van de staalnijverheid”. Dat was een eerste vertraging. De tweede vertraging was te wijten aan de bekrachtiging door de nationale regering van het FIV-dossier, het dossier van het Fonds voor Industriële Vernieuwing. Ten slotte was de derde vertraging een zeer spijtige kortsluiting ingevolge wekenlange ruzies tussen de GIMV en Sidinvest onderling omtrent de verdeling van de risico's. Het duurde dan ook tot begin september 1982 vooraleer het concordat werd uitgesproken. Zoals u ziet waren er toen reeds de eerste geruchten en onze moeilijkheden dateren van februari-maart 1982 en duurden tot september 1982, zijnde zeven maanden vooraleer het concordat werd uitgesproken.

Erger was, dat het tot eind 1982 heeft geduurd vooraleer de Vlaamse Regering haar reddingsplan dat ze principiële had geformuleerd, in juni 1982 kon concretiseren. Het sleepte dan verder aan tot januari 1983 alvorens kon worden begonnen met de aanzuivering van de balans en met als het ware de wedersamenstelling van het kapitaal. Het kon niet anders dan dat dit alles bijzonder grote onzekerheid verwekte omdat Nobels-Peelman veel in de krant kwam, het wantrouwen toenam. De leveranciers begonnen te twijfelen. Nieuwe opdrachten kwamen uiteraard niet binnen waardoor

het exploitatietekort voor 1982 en het oorspronkelijk verwachte tekort voor 1983 steeds meer opliepen. Niemand wou nog risico's nemen, de leveranciers en de cliënten niet en evenmin de Delcrededienst die moest zorgen voor de nodige waarborgen bij buitenlandse orders.

Het bedrijf kon onmogelijk nog de kop boven water houden. Telkens er acute likwiditeitsmoeilijkheden waren, diende u weliswaar enige zuurstof toe om de definitieve verdrinking te beletten aan de hand van een aantal voorschottechnieken. Dit alles veroorzaakte een bedrijfseconomische puinhoop waardoor een nieuw herstructureringsplan, in het voorjaar 1983, zich opdrong.

De wedersamenstelling van het kapitaal van Nobels-Peelman zou in drie schijven gebeuren. De eerste twee schijven werden (met vertraging) vanaf begin 1983 toegekend mits een evaluatie van de toestand na de uitkering van de tweede schijf en vóór de uitkering van de derde schijf.

Dit evaluatierapport was weinig positief en leidde tot een nieuw globaal herstructureringsplan. Nobels moest van „allesmaker” worden omgebouwd tot producent van een beperkt aantal gespecialiseerde lichtere produkten. De helft van het personeel moest afvloeien wat op fel verzet stuitte bij de vakbonden. Ook de GIMV en de banken stonden sceptisch tegenover het nieuwe plan. De verhouding tussen „direct” personeel (arbeiders en ploegbazen) en „indirect” personeel (kaders en bedienden) was niet in evenwicht ; de nieuwe productie – dat was ook een gerucht dat men verspreidde, fel betwist trouwens – zou concurrerend zijn voor een aantal KMO's in de metaalverwerkende sector ; het hele plan steunde op te veel hypothesen om geloofwaardig te zijn met betrekking tot de snelle omschikking van het bedrijf.

Uiteindelijk, in juni, geraakten vakbonden en directie tot een voorakkoord om de ontslagen strikt te beperken door allerlei herverdelingsmethoden : vervroegd brugpensioen en maximale toepassing van de gedeeltelijke werkloosheid werden overeenge-

komen als vormen van interne solidariteit tussen de werknemers onderling. Een sociaal bemiddelaar werd aangeduid om dit uit te werken en tijdens de vakantiemaand juli zou er niets onomkeerbaars gebeuren.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, juni was echter het begin van wat ik durf te noemen een fatale poker.

De banken aarzelden reeds lang. De ene – en er waren er vele bij betrokken – wou niet onderdoen voor de andere. Ze deden elk op hun beurt de solidariteit mislukken die onmisbaar was voor de bestending van de vitale kredietlijnen. Vanaf midden juni lag in het bijzonder de Kredietbank dwars.

In een mondelinge parlementaire vraag in deze Raad en in een uitvoerige brief die ik u schreef op 22 juni 1983 waarschuwde ik u voor deze dramatische patsituatie. In juni was de vrees inderdaad groot bij honderden gezinnen dat er tijdens de vakantie iets zou gebeuren.

Ik ben zo vrij te citeren uit mijn brief van 22 juni 1983, waarop ik nog altijd geen antwoord heb gekregen :

„Vandaar dat ik zo vrij ben aan te dringen op een snel initiatief van uw krant. Het lijkt mij inderdaad hoogstnodig dat u volgende week – het was de laatste week van juni – een bijeenkomst op het hoogste niveau zou organiseren, waarbij, onder uw leiding, een globale onderhandeling wordt gestart met de directie, de vakbonden, de banken, Sidinvest en de GIMV.”

Dit pleidooi mocht niet baten. U nam geen initiatief. Er kwam geen globaal overleg. Men is er nooit in gelukt alle betrokkenen rond de tafel te brengen om te praten over het probleem van Nobel+Peelman.

U bleef koppig en meende dat er niets moest gebeuren, tenzij passief de vergaderingen te laten volgen door een kabinetsafgevaardigde.

De directie beloofde aan de werknemers op donderdag 30 juni dat er tijdens de maand juli niets beslissends zou gebeuren. Zij deed dit schriftelijk. De werknemers werden formeel be-

Willockx

drogen want reeds op 4 juli 1983, vier dagen later, de eerste dag van hun vakantie, sloot Sidinvest zich plotseling bij de Kredietbank aan en werd het faillissement geëist.

Dit is een zeer merkwaardige evolutie want Sidinvest had er altijd voor gepleit om het nieuwe herstructureeringsplan te laten aanvaarden door de banken.

Op maandagavond 4 juli 1983 - nam u nog steeds geen initiatief en kwam er geen globaal overleg. Wat kon worden gevreesd gebeurde ook : op woensdagavond, 6 juli 1983, besloot de Raad van Beheer in principe de volgende dag de boeken neer te leggen.

Dan heeft u blijkbaar toch iets ondernomen. U wou „zuiver” blijven bij de rechtbank en u stuurde donderdagvoormiddag 7 juli, vóór de boeken werden neergelegd, een GIMV-beheerder naar de rechtbank om het verdict aan te kondigen, dit alles zonder enig medeweten van de Vlaamse Regering, die u slechts inlichtte op donderdag 7 juli om 17 uur, een halfuur nadat de boeken waren neergelegd.

Ook daar weerstond u opnieuw aan de druk van uw collega's om toch nog een afkoelingsperiode te organiseren en de rechtbank om uitstel van de uitspraak te verzoeken. U bleef passief, behalve dat u 's avonds op de televisie het faillissement van Nobels voor de pers betreurde.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, ik wil zeer duidelijk zijn. De fundamentele oorzaken van het faillissement van Nobels liggen niet in de publieke sector. Wat mij in dit hele dossier wrang overkomt, is het feit dat ik er vast van overtuigd ben dat u niet alles in het werk heeft gesteld om het faillissement te voorkomen. Ik ben zelfs getuige geweest van tientallen soortgelijke dossiers van kleinere omvang toen ik lid was van het MCEESC. Ik herinner mij goed dat altijd alles in het werk werd gesteld, dat er zelfs contacten werden gelegd met de rechtbank, zelfs wanneer de boeken al waren neergelegd, om toch te proberen een opening te vinden. Deze uiterste

poging is volgens mij niet gebeurd.

Samenvattend herhaal ik dat de fundamentele oorzaken niet bij de publieke sector liggen. Uiteindelijk werd door u wel de laatste doodsteek toegediend door het gebrek aan globaal overleg waarin iedereen zijn verantwoordelijkheid had moeten opnemen.

Samengevat kunnen we de oorzaken van het Nobels-drama herleiden tot vier factoren :

ten eerste de wissel speculaties van de Nobels-familie die hun bedrijf naar de ondergang leidden in 1981 ;

ten tweede, de specifieke rol van de banken, in het bijzonder de Kredietbank, die weigerden enig verder risico te lopen ; weer bleek dat het hun, door de bijkomende en steeds maar scherpere eisen, mangelt aan enige maatschappelijke verantwoordelijkheid. Zij rijven graag groot geld binnen als het goed gaat in de bedrijven, maar weigeren elk engagement van zodra er enig risico moet worden genomen.

Een derde factor is volgens mij niet te onderschatten, maar hierover zal ik de Minister van Economische Zaken over 14 dagen apart interpellieren, want deze materie behoort niet tot uw bevoegdheid. Het gaat om de specifieke rol van Sidinvest. Deze holding zag destijds het licht om de Vlaamse trekingsrechten te beheren die voortsporen uit de steun aan het Waalse staal. Binnen de huidige regering werd de leiding van deze holding in werkelijkheid volledig in handen gegeven van Sidmar. Sidmar was wel geïnteresseerd in Nobels-groep, maar nooit in Nobels-Peelman. Ik zal de Minister van Economische Zaken ter zake uitvoerig interpellieren.

Toch wijs ik er op dat het volgens mij fout was het dagelijks management over te laten aan Sidmar. Dat is maar gebeurd via een addendum bij de beslissing van november 1982. In de eerste tekst van het verslag over uw beslissing staat dat niet. Ik neem aan dat bij de bespreking van het verslag een lid van de Vlaamse Regering daarop heeft aangedrongen.

Het was fout de dagelijkse leiding aan

Sidmar te geven omdat Sidmar in feite een dochterbedrijf is van Arbed, dat zelf in Duitsland een hele vertakking heeft van metaalverwerkende bedrijven, en derhalve een potentiële concurrent is van Nobels-Peelman. Als Sidmar het dagelijks management moet voeren loopt er natuurlijk iets verkeerd. Het is duidelijk dat Sidmar, via het kanaal van Sidinvest, dus met publieke gelden, erin gelukt is Sober& als grote contracting-maatschappij binnen te rijven, aangezien Nobels groep daar een meerderheidsparticipatie had. Het resultaat is voor Sidmar perfect : Nobels-Peelman is weg, Nobelsgroep is ook weg, maar de participaties en de contracten zijn overgenomen door een groep waarin Sidmar met haar nieuwe holding - want Sidinvest is inmiddels uitgeschakeld - meester is geworden van de ganse situatie.

Vervolgens kom ik tot een vierde punt, met name de rol van de Vlaamse regering ter zake.

Het moet mij van het hart, mijnheer de Minister, dat heel uw houding in het dossier Nobels, een illustratie is van de manier waarop de neo-liberale meerderheid, zowel nationaal als Vlaams, vandaag het openbaar initiatief bejegt.

Uw afgevaardigden - en ik bedoel hiermee niet de GIMV, maar wel uw kabinet, gedroegen zich in heel dit dossier Nobels altijd als de boodschappers van het Vlaamse kapitaal. In feite hebt u aldus het beheer van het openbaar initiatief toevertrouwd aan het privé-belang, waarbij een confrontatie tussen beide belangen onvermijdelijk leidt tot wat wij bij Nobels hebben meegemaakt.

Ter zake heb ik een reeks vragen.

Waarom weigerde u enig initiatief te nemen om tijdig een globaal overleg tot stand te brengen ?

Waarom raadpleegde u slechts de Vlaamse regering op 7 juli 1983, te 17 uur, nadat de boeken reeds waren neergelegd ?

Waarom werd er geen inspanning gedaan om de beslissing van de rechtbanken te doen verdagen, tot na een uitiem overleg ?

Willockx

Waarom werd niet scherper gereageerd - op iets wat u nadien ook hebt gemerkt en waartegen ook werd geprotesteerd - op het cynische spelletje van Sidmar en de Kredietbank om de Nobels-groep in te palmen, in feite ten koste van Nobels-Peelman ?

Dit zijn allemaal vragen die mij bezig houden.

Mijnheer de Minister, wat volgens mij in geheel uw houding ter zake moeilijk verdedigbaar is, is dat u tegelijk kertijd - en het bewijs daarvan is uw mededeling van gisteren namens de Vlaamse Regering - in de media wordt afgeschilderd als één van de mensen die actief hebben meegewerkt aan de reddingsoperatie, nodig voor Cockerill-Sambre. Ik moet bekennen - want ik wil niet aan demagogie doen - dat ik er voorstander van ben dat alles in het werk wordt gesteld om de tewerkstelling van de Waalse arbeiders en bedienden, via herstructurering en reconversie, veilig worden gesteld. Ik zal u ook niet verwijten dat er ter zake een stuk solidariteit komt van Vlaanderen naar Wallonië toe. Wat ik echter niet kan aanvaarden is dat er in Vlaanderen een politiek van twee maten en twee gewichten wordt gevoerd, dat u op het ogenblik dat u meewerkt aan een reddingsoperatie van Cockerill-Sambre, de werknemers van VTR, Fabelta - ik herhaal het : dat is een nationaal dossier, maar het ligt in Vlaanderen - en Nobels-Peelman moeten vaststellen dat zij in feite het slachtoffer zijn van een „dupspel”, waarbij er twee maten en twee gewichten worden gehanteerd. Hierdoor wordt een nuchtere discussie over het Waalse dossier, bij de publieke opinie, in Vlaanderen praktisch onmogelijk.

Met uw politiek, mijnheer de Minister, rond bijvoorbeeld de DIRV-actie, de spitstechnologieën en de sensibilisering ter zake zijn wij volledig akkoord, hoewel wij het niet volkomen eens zijn met de manier waarop u het beleid daar naartoe richt, dat is iets heel anders. Maar waartoe dient het spitstechnologieën in Vlaanderen in te planten wanneer wij door die politiek van twee maten en twee gewichten bijna terecht komen in een indus-

triële woestijn ? Ook wij pleiten voor een toekomstgericht industrieel beleid, zonder echter te vervallen in een technologische monocultuur ten koste van enkele levensnoodzakelijke traditionele sectoren. Volgens ons is deze politiek van twee maten en twee gewichten bijna de druppel die de emmer doet overlopen en die ook, in hoofde van gematigd denkende mensen die dikwijls nog voor solidariteit pleiten, de verdediging van het zeer delicate en zeer complexe dossier van Cocqerill-Sambre in Vlaanderen bijna onmogelijk maken.

Mijnheer de Minister, geachte collega's, Nobels is voor het Waasland meer dan een symbool. Het gaat om 850 gezinnen en talloze werknemers uit toeleveringsbedrijven. En niet te vergeten honderden zelfstandigen die, ingevolge de verminderde koopkracht, hun omzet fors zien dalen. Zij allen zijn vandaag het slachtoffer. Het Waasland wordt binnenkort een sociaal noodgebied zoals de Rupel, zoals de Westhoek.

Wij eisen daarom zeer nadrukkelijk het opstarten van een nieuw Waas metaalbedrijf. Vandaag zitten wij andermaal in een pat-stelling. Uit diverse brieven die circuleren, blijkt dat voldoende financiële middelen voor een nieuw initiatief beschikbaar zijn. Zo heeft Sidinvest per brief 200 miljoen toegezegd aan Minister Eyskens. Zo heeft de Vlaamse Executieve zich eveneens verbonden 200 miljoen te reserveren. Aldus kunnen wij hopen - hoewel u zich daar blijkbaar eveneens verbonden heeft, zoals ik uit de regionale pers verneem maar waover ik toch mijn twijfel heb - dat wij het FIV-dossier kunnen recupereren, liefst voor het volledige bedrag, maar dat zal uiteraard niet kunnen zonder dat waarschijnlijk een nieuw stukje procedure wordt aangevat. Dit betekent dus dat er een potentieel aan vers kapitaal van 940 miljoen ter beschikking is. Welnu, wat stellen wij vast ? Hoewel dat bedrag beschikbaar is, komt er tot nog toe geen enkele privé-kandidaat over de brug voor de eventuele overname van het geheel. Het is duidelijk dat men in die sector op mekaar zit te wachten en de kat uit de boom kijkt, misschien vanuit de sfeer van de concurrentie en de capaciteits-

berekeningen, met de heimelijke hoop dat er uiteindelijk niets uit de bus komt.

Andermaal blijkt hier het hopeloze gebrek aan dynamisme, creativiteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid van het Belgische en Vlaamse patronaat. Dit is voor ons onaanvaardbaar. Uit het voorbereidend werk dat naar aanleiding van een mogelijke herstructurering van Nobels-Peelman verricht is, blijkt onomstotelijk dat in de metaalverwerkende sector nog initiatieven kunnen genomen worden die bovendien rendabel zijn. Wij mogen ons dan ook niet laten in slaap wiegen. Het is hoog tijd dat deze patstelling doorbroken wordt.

Vandaar mijn zeer concrete vraag wat u als Voorzitter van de Vlaamse Executieve reeds ondernomen hebt en welke de eventuele perspectieven zijn in verband met een overname.

Mijn zeer preciese derde vraag gaat erover of u, indien het privékapitaal verder in gebreke blijft, eventueel bereid bent een oplossing te overwegen zoals destijds bij Gregg-Europe is gebeurd, waarbij een overheidsbedrijf wordt gecreëerd en waarbij, mijnheer de Minister, zoals uzelf wel weet, u zich nog kan redden omdat u gelden van Sidinvest, zoals in de vroegere plannen, steeds als privékapitaal hebt beschouwd en u, naar de letter van uw regels, nog altijd kan doen alsof het om een gemengd initiatief gaat, hoewel wij moeten toegeven dat ook die middelen van Sidinvest uiteindelijk, nu evenals vroeger, publieke middelen zijn.

Ik ben ervan overtuigd, mijnheer de Minister, dat nog niet alles verloren is, op voorwaarde dat de Vlaamse Executieve zo snel mogelijk een initiatief neemt waarbij alle betrokkenen rond de tafel worden gebracht en een nieuw initiatief wordt genomen waarvoor het verse kapitaal als dusdanig de middelen ter beschikking stelt. **(Applaus bij de SP)**

De Voorzitter : Mevrouw Smet heeft het woord.

Mevrouw M. Smet (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, deze in-

Smet

terpellatie is de weergave van de ervaringen van iemand die als parlementslid betrokken is geweest bij de teloorgang van Nobels-Peelman. U weet dat van op het moment dat het bij Nobels-Peelman slecht begon te gaan de parlementsliden van diverse partijen zich ten volle hebben ingezet en dit via contacten met directie en vakbonden en via harde onderhandelingen met de hele groep.

Ik heb niet de pretentie een volledige ontleding te kunnen geven van al wat is gebeurd. Ik heb ook gemerkt dat de overheidsafgevaardigden daar eigenlijk niet in geslaagd zijn. Maar zelfs een onvolledige beschrijving van de evolutie naar dit faillissement toe, toont aan dat er zaken schorten in ons Vlaams beleid ten aanzien van ondernemingen in moeilijkheden.

Ik zal me toespitsen op twee zaken, enerzijds op Nobels-Peelman zelf, maar anderzijds zal ik ook Nobels-Peelman gebruiken als voorbeeld om aan te tonen dat er op het vlak van ondernemingen in moeilijkheden iets moet veranderen. Ik weet dat dit een zeer zware beschuldiging is, want bij ondernemingen in moeilijkheden zijn meestal grote overheidskapitalen en een groot aantal arbeidsplaatsen betrokken. In het geval van Nobels-Peelman was dit 840. Er werd ook zeer veel overheidsgeld ingepompt.

Ik sluit mij aan bij een deel van de analyse van de heer Willockx en geef in het kort nog even een relaas van de feiten en de achtergronden. Nobels-Peelman was ongetwijfeld een bedrijf dat uit zijn voegen was gegroeid.

Nobels-Peelman evolueerde van bouwsmidse, meer dan 100 jaar geleden, tot een der belangrijkste Europese staalconstructeurs. Het is gesneuveld op de grens van de competentie van het management.

Zolang het bedrijf middelgroot was en op Europese markten opereerde was het een stabiel florissant bedrijf. Het beheer kende de markt en de risico's waren beperkt.

De recessie, de vermindering van de opdrachten, de evolutie van de markt

vormden de directe aanleiding om uit te zien naar nieuwe markten en Nobels-Peelman boorde onder andere de Arabische markten aan, waar de oliedollars zorgden voor een expansie van de openbare werken.

Ikzelf heb in Irak indrukwekkende realisaties en bouwwerken van Nobels-Peelman bezocht.

Maar de Arabische en ook andere niet-West-Europese markten waren grote onbekenden, men had er geen ervaring mee. Verschillende andere bedrijven sneulden op projecten in deze landen door gebrek aan ervaring en competentie van het management met deze landen.

Nobels-Peelman zelf verloor bij voorbeeld 170 miljoen bij een woningbouwcomplex in Algiers.

Daarbij kwamen de monetaire onstabieleit ten gevolge van het vlottend maken van de wisselkoersen met de dollar en met devaluaties en revaluaties in verschillende landen en de oliecrisis met de dure energierekeningen. Zo heeft Nobels-Peelman een speculatie met dollars uitgevoerd die een verlies van ongeveer 621 miljoen voor de firma tot gevolg had. Nobels-Peelman bekam ook geen export-staalprijzen. Als gevolg van de crisis in de Europese staalnijverheid worden de staalprijzen artificieel hoog gehouden. Zodoende moeten Vlaamse staalconstructeurs ongeveer 40 % meer voor hun staal betalen dan bij voorbeeld Japanse, Koreaanse en Braziliaanse concurrenten. Dit geeft een startnadeel van 10 tot 20 procent ten aanzien van buitenlandse constructeurs.

Daarnaast - en ik denk dat het goed is dit ook te zeggen - werd het productieapparaat onvoldoende gemoderniseerd, had men informatica moeten inschakelen om het rendement van de projecten te berekenen en te volgen. Ik heb daar vele arbeiders over gesproken die het bedrijf intern goed kenden. Zij kunnen daar een aantal staaltjes over vertellen. In de boekhouding werden van jaar tot jaar ongeveer 230 miljoen oninvorderbaar geworden claims meegesleept als gevolg van verkeerde berekeningen.

Kortom, de geschiedenis van een be-

drijfwaar beheer en management niet berekend waren op de groei van het bedrijf. Het bedrijf was té eenzijdig van produkt, té eenzijdig van afzetgebied en onvoldoende gemoderniseerd.

Welke is de rol van de banken? Banken en holdings spelen een dubbele rol met name deze van winnaar en deze van verliezer. Zij hebben de resterende schulden gedeeld maar de interesten die zij vooraf hadden gevraagd waren bijzonder hoog. Interestlasten en schulden waren een veelvoud van het bedrijfskapitaal. De banken, zo zeggen de mensen van het bedrijf, hebben zeker niets verloren aan Nobels-Peelman. Maar het zijn zij die uiteindelijk in juni van dit jaar, door het definitief afsluiten van de kredietlijnen, de financiële toevoer naar het bedrijf hebben stopgezet en dus de directe aanleiding vormden voor het faillissement.

Welke is de rol van de overheid en haar instellingen?

De overheid wordt meestal bij een bedrijf geroepen ter verkrijging van overheidssteun op het ogenblik dat er grote moeilijkheden zijn, waarvan dikwijls de volle omvang slechts gedurende het onderzoek, en dikwijls al nadat overheidsmiddelen toegekend werden, tot uiting komt. Bij Nobels-Peelman bijvoorbeeld blijkt dat naar aanleiding van de tweede uitgave van het herstructureringsplan, dus nadat de overheid reeds betrokken partner was en er reeds honderden miljoen ingepompt had, er nog een aantal lijken gevonden werden!

Dus ook de overheidsafgevaardigden - waarvan nochtans iedereen verwachtte dat zij de redding zouden brengen - die een doorlichting van het bedrijf moesten maken, zijn er niet in gelukt een volledige inventaris op te maken. Men kwam dus te laat.

Wanneer de overheid dan betrokken partner wordt vaardigt zij een aantal beheerders af. Bij Nobels-Peelman gebeurde dit vanuit de GIMV en vanuit Sidinvest.

Sidinvest, onze Vlaamse staalholding, wordt echter bijna integraal gerund door Sidmar-mensen, die zelf belang-

Smet

hebbende partij zijn bij het al dan niet overleven van similaire bedrijven.

Zo'n situatie roept vragen op en laat grote twijfels over de inspanningen die door Sidinvest gedaan werden voor het redden van Nobels-Peelman. Mensen uit het bedrijf beweren zelfs dat via tussenkomst van Sidinvest sommige mogelijke bestellingen naar andere bedrijven gingen, namelijk naar Cockerill.

Ik zou graag klaarheid hebben in deze zaak, mijnheer de Minister, want hierop werd de grootste kritiek gegeven in de streek.

„Sidmar heeft bewust het bedrijf laten failliet gaan en was enkel geïnteresseerd in de portefeuilles van de Nobels Group” is de mening die in de streek leeft.

Het is voor Vlaanderen een les te weten dat de concurrentie niet alleen zeer groot is tussen Vlaanderen en Wallonië, maar ook binnen Vlaanderen.

Eens de overheid in de running zat en op 9 juni 1982 besliste 1 miljard te injecteren, hebben we moeten constateren dat de beslissing tot kapitaalsverhoging van de overheid aansleepte.

Ik laat hier even het FIV-dossier buiten beschouwing.

De eerste 200 miljoen kwam maar eind december. Indien binnen de 14 dagen, namelijk in juni, nieuw kapitaal was ingespoten, zou volgens velen de kans zeer groot geweest zijn dat Nobels-Peelman zou zijn gered.

Men zou in het buitenland het vertrouwen immers niet verloren hebben en men zou geen nieuwe kredietlijnen moeten openen hebben waarop hoge interesten moeten worden betaald.

De werknemers zelf hadden reeds op 17 mei 1982 via referendum hun akkoord uitgesproken om 250 miljoen in te leveren.

Op het ogenblik van het faillissement zelf dan is er opnieuw een grote kritiek op de overheid, in die zin dat er een structuur wordt opgezet voor het

afhandelen van het faillissement die louter samengesteld is uit juridische deskundigen. Een maatschappelijke opdracht, namelijk de betrachtning om de resterende opdrachten af te werken en via deze weg nog enige tijd werk te geven aan een aantal werknemers, zit niet expliciet vervat in de opdracht van de huidige curatoren.

Een aantal contracten had misschien nog kunnen worden uitgevoerd. Zij zijn echter verkocht aan andere firma's onder andere omdat de curatoren het risico van de verantwoordelijkheid voor de werken, bijvoorbeeld bij constructiefouten, niet willen op zich nemen. Indien zij bij Nobels-Peelman gebleven waren, hadden tot eind januari 1984 nog een 150-tal mensen werk gehad.

Aansluitend bij deze analyse wil ik volgende vragen stellen.

1. Meent de Minister niet dat de overheid haar politiek tegenover ondernemingen in moeilijkheden moet wijzigen in de richting van het organiseren van een preventief beleid? Ik vernemen dat hierover een advies van VESOC bestaat en een beslissing van de Vlaamse Executieve van 28 juli 1983. Deze voorstellen van de Vlaamse regering zijn door het ACV, het ABW en het VEV, de sociale partners op Vlaams vlak, goedgekeurd.

2. Meent de Minister niet dat een principieel gesprek moet op gang gebracht worden tussen de regionale regering en de nationale regering over de nood aan onafhankelijkheid van het voorzitterschap en zelfs van de leden van investeringsmaatschappijen waarin een belangrijk pakket aan overheidsgelden zitten?

Indien zou blijken dat de verdenkingen die worden geuit ten aanzien van Sidinvest, onjuist zijn dan zal u zulke verdenkingen slechts kunnen weg nemen als de samenstelling van deze holdings anders wordt, zoniet zal u daarin nooit slagen.

3. Meent de Minister niet dat na faillissement eveneens een soort beheer met bijstand zou moeten ingesteld worden, dit om beslissingen te nemen ten aanzien van de resterende werken en bestellingen?

4. Welke stappen werden en worden nog ondernomen door de Vlaamse Regering om een nieuw metaalbedrijf in het Waasland op te richten.

De wildste geruchten doen de ronde. Ik zal de reeks ondernemingen niet citeren waarmee zagezegd contacten zijn geweest, tot nu toe zonder resultaat. Ik zou graag van u vernemen welke contacten er nu nog zijn en of er een reële kans op resultaat bestaat. Een groot aantal kaderleden zijn reeds terug aan het werk. Dit betekent dat een deel van de substantie van het bedrijf zelf verdwijnt. De materialen zijn nog niet verkocht en ongeveer 700 werknemers zijn nog werkloos. De stappen die vanuit de Vlaamse Regering kunnen worden gezet, moeten vlug tot resultaat leiden.

5. In de veronderstelling - ik hoop het niet - dat er geen nieuw bedrijf komt, hoe denkt de Minister de 200 miljoen in het Waasland te houden, 200 miljoen die door de Vlaamse Regering nog waren voorzien als hulp voor Nobels-Peelman.

6. Tot slot een vraag die in de reeks van deze vragen van een geheel andere orde is, maar die niet alleen naar aanleiding van Nobels-Peelman, maar in het geheel van het Vlaamse land bij zeer veel mensen aanwezig is. Hoe staat de Minister, bij toekenning van overheidsgelden, tegenover het opleggen van voorwaarden bij aanwerving inzake de leeftijd van de werknemer? Waarom deze vraag? Omdat diegenen boven de 40 jaar bijzonder moeilijk aan werk geraken. Men kan mijns inziens gerust, het gebeurt wel in andere landen, bij overheidsoverdrachten voorwaarden opleggen aan de bedrijven wat betreft de aanwervingen.

Ongetwijfeld zijn door diverse personen analyses gemaakt van wat is gebeurd. Ik lees een stukje voor uit een analyse gemaakt door de Christelijke Centrale voor de Metaal: „Het verleden laten wij voor wat het was. Voor ons komt het er nu op aan, na al de voorstellen die wij hebben gedaan, onze know-how, onze werkracht en onze creativiteit ten dienste te stellen van onze Vlaamse Gemeenschap.” De mensen die dit hebben geschreven zijn op het ogenblik 'werkloos na het

Smet

faillissement.

De tekst vervolgt : „Er zijn in het Waasland en omgeving 840 mensen die heel wat van staalconstructie afweten. Dit potentieel mag naar onze mening niet verloren gaan. Kijk naar wat zij met zijn allen voordien hebben verwezenlijkt. Wij zijn daar fier op. Met een degelijk management, de nodige technische aanpassingen, voldoende werkmiddelen, willen wij de buitenwacht tonen dat wij nog meer kunnen. Wij rekenen op al degenen die werk kunnen bieden aan de werkgemeenschap Nobels-Peelman”... en speciaal op Minister Geens. (**Applaus op verschillende banken**)

De Voorzitter : De heer Verniers heeft het woord.

De heer J. Vemiers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, de teloorgang van Nobels-Peelman leek helaas onvermijdelijk. Vele vragen kunnen evenwel gesteld worden bij dit „helaas”. Men kan zelfs heel deze problematiek benaderen op verschillende manieren.

Men kan het stoffelijk overschot van de ene lijkschouwing naar de andere voeren. Men kan dan met alle mogelijke rapporten gaan bewijzen wat eigenlijk de doodsoorzaak was en hypothesen gaan opbouwen of de doodstrijd al dan niet nog te rekken was om uiteindelijk de schuldigen aan te wijzen. Verontschuldigd mij voor deze vrij cynische beeldspraak.

Men kan echter ook gewoonweg het feit aannemen dat een firma zoals Nobels-Peelman, die geen bestellingen meer uit te voeren heeft, zichzelf niet kan overleven: Wel kan men er dan minstens voor zorgen dat de gevolgen van een dergelijke toestand tot een minimum worden beperkt. Op dit laatste terrein ligt nog een hele opdracht weggelegd.

Immers, het potentieel aan intellect en vakkennis, kortom de hoge technologische mogelijkheden, mogen niet samen met de firma Nobels-Peelman in het niets verdwijnen.

Naar aanleiding van de gestelde interpellaties is het betoog van de Volksunie

in haar eis tegenover de Vlaamse Regering zeer duidelijk met name : „de ruimte scheppen en de mogelijkheden creëren om hogergemeld potentieel aan intellect en hoge technologische vakkennis niet te laten verloren gaan en de Vlaamse economie zodanig bijsturen dat, meer dan begeleiding van werklozen, voldoende financiële middelen en voldoende arbeidsplaatsen in Vlaanderen beschikbaar blijven om het welzijn van het Vlaamse volk te verhogen. In dit geval zeer speciaal voor het Waasland”.

Mijnheer de Voorzitter, welke concrete initiatieven denkt de Vlaamse Regering in dit verband te nemen ? Of staat ook hier al a priori vast dat de Vlaamse Regering over onvoldoende middelen beschikt om iets te ondernemen ?

Indien dit inderdaad zo is, zou het dan niet de hoogste tijd zijn om medebeslissingsmacht te eisen over de miljardenmiddelen waarover niet u, maar wel de nationale overheidsholdings met name Sidinvest en Alinvest, beschikken ?

Met „slogan-achtige” verontwaardiging kan men bij een bepaald publiek succes oogsten, maar lost men in geen geval het probleem van de werkloosheid op, noch de nadelige gevolgen daarvan voor de getroffen gezinnen.

Wil de Vlaamse Regering geloofwaardig blijven ten opzichte van de Vlaamse bevolking dan moet zij nu handelen. Indien daarvoor de middelen niet aanwezig zijn, dan moet zij - de Vlaamse Regering - dit in alle duidelijkheid van de centrale regering opeisen. (**Applaus bij de VU**)

De Voorzitter : De heer Gabriels heeft het woord.

De heer J. Gabriels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, ik zal uiteraard zeer kort zijn omdat over het dossier Nobels-Peelman hier reeds duidelijk is gemaakt wat de essentie is van de tragedie die in dit geval het bedrijf en zoveel honderden gezinnen treft. Met koele cijfers kan men inderdaad moeilijk de tragedie tekenen die achter een sluiting van dergelijk bedrijf schuilgaat. Ten opzichte van die

tragedie antwoordt de Regering dat men geen wonderen kan doen omdat men niet over de middelen beschikt, maar de tragedie blijft overeind en de mensen zoeken vaak hopeloos naar een alternatief zeker zij die wat in leeftijd gevorderd zijn.

Ik zou een nasleep van dit probleem even willen naar voren brengen want samen met Nobels-Peelman zijn andere bedrijven verbonden en één daarvan is toevallig in mijn gemeente gesitueerd. Er werken daar 240 mensen en momenteel doen de geruchten de ronde dat dit bedrijf eerstdaags haar boeken zal neerleggen ten gevolge van de schuld die Nobels-Peelman aan dit bedrijf had.

In het verleden en heel recent nog is dit bedrijf in het nieuws gekomen door allerlei bijna wonderbaarlijke constructies, onder andere de viaducten in Brussel, Antwerpen, enzovoort. Nochtans is het duidelijk dat deze firma niet in hetzelfde bed ziek is als de firma Nobels-Peelman. Momenteel zijn er 240 werknemers tewerkgesteld en zijn er orders voorzien ten belope van 2 miljard.

Mijnheer de Minister, er zijn met de Vlaamse Regering contacten geweest om deze moeilijke overgangperiode te overbruggen maar het blijkt dat hier inzake de gewestwaarborg een veto zou bestaan vanwege Alinvest. Graag wenste ik van de Minister te vernemen hoe de situatie er op dit ogenblik uitziet want het komt mij nogal verwonderlijk voor dat een holding, die uiteindelijk dient om in een bepaalde streek het industriële leven op gang te brengen hier remmend zou werken voor een eigen profijt.

Tevens wenste ik te vernemen wat de Vlaamse Regering gaat doen om een bedrijf waar het niet gaat om een gebrek aan orders, maar waar die orders er zijn, over deze moeilijke overgangperiode heen te helpen. Ik had daarover graag een zeer duidelijk antwoord.

De Voorzitter : De Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte ver-

Geens

gadering, op de eerste plaats zou ik de verschillende collega's willen danken voor hun interpellatie en hun bijdrage tot een dossier dat mij in staat stelt de zaak Nobels-Peelman als dusdanig te behandelen en van daaruit ook een aantal algemene uitzichten te openen op ons beleid inzake ondernemingen in moeilijkheden.

Ik wilde eerst en vooral in het kort de historiek schetsen van de moeilijkheden, ofschoon dit reeds uitstekend werd gedaan door onder andere mevrouw Smet en de heer Willockx, omdat bepaalde elementen uit die historiek belangrijk zijn voor de ontknoping van het probleem.

Nobels-Peelman was eertijds een welvarend bedrijf. Van een éénmanszaak opgericht in de XIXe eeuw evolueerde het naar een grote onderneming, die in 1965 werd erkend als de belangrijkste metaalconstructeur van de Benelux. Op dat ogenblik had het bedrijf 620 werknemers in dienst, die instonden voor een jaarcapaciteit van 25.000 ton. Zeven jaar later, in 1972, verschaftte het bedrijf werk aan 1000 personeelsleden en was de capaciteit gestegen tot 45.000 ton die voor 90 procent werd afgezet op de Beneluxmarkt.

Na de eerste petroleumcrisis in 1973-1974 werd de traditionele markt van de staalprodukten ernstig verstoord. De afnemende vraag zette het bedrijf ertoe aan zich toe te leggen op general contracting, gericht op markten van petroleumproducerende landen, dus buiten de Benelux. Deze inspanningen waren niet zonder succes. Enige jaren later, in 1977, slaagde het bedrijf erin twee derden van zijn omzet van 3,6 miljard frank, buiten de Europese Gemeenschap te plaatsen. In diezelfde periode kwam het bedrijf tot enkele spectaculaire realisaties, zoals de montage te Brussel van een 450 meter lange viaduct in 48 uur tijds en de bouw van het grote viaduct over de industriezone te Vilvoorde. Het is trouwens met deze werken dat Nobels-Peelman tot ver buiten onze grenzen een zeer grote faam heeft verworven.

Voor een goed begrip is het belangrijk

even stil te staan bij de organisatiestructuur van de groep Nobels die sinds de internationalisering van de activiteiten een vrij complexe vorm had aangenomen. Het maatschappelijk kapitaal van de NV Nobels-Peelman was voor 75 procent in handen van de NV Nobels-Group, een holding die daarnaast participaties had in een viertal andere vennootschappen, actief als contractor of als producent in de metaalbouw. Naast haar activiteiten als houdstermaatschappij had de Nobels-Group ook een belangrijk departement general contracting, hoofdzakelijk georiënteerd naar de petroleumlanden.

De eerste moeilijkheden van het bedrijf - en dit wil ik benadrukken - waren voor iedereen een volslagen verrassing. Op 19 februari 1982 kwam de toenmalige voorzitter van de raad van beheer van Nobels-Peelman mij voor het eerst inlichten over de dramatische toestand waarin het bedrijf zich bevond. Volgens voorlopige cijfers was er in 1981 een verlies van 516 miljoen frank geleden. Naar raming waren een negatief eigen vermogen van 150 miljoen en een negatief bedrijfskapitaal van 300 miljoen daarvan het gevolg. Op enkele weken tijd moesten 200 miljoen bijkomende liquiditeitsmiddelen worden gevonden. Tot het einde van 1982 - en nu spreek ik over gegevens van 19 februari 1982 - werden de behoeften aan nieuwe middelen op 650 miljoen geraamd.

In de aanvangsperiode moest jammer genoeg met een enigszins verwarde toestand worden afgerekend. Een duidelijk inzicht in de oorzaken van de moeilijkheden en de financiële gevolgen ervan was niet beschikbaar. Gelet op de complexe structuur van de groep - die ik daar juist heb uiteengezet - en de brede geografische spreiding van de contracten in uitvoering, stond het vast dat de uitwerking van een verantwoord sanerings- en herstructureringsplan aanzienlijke tijd zou vergen.

Op initiatief van mijn kabinet werden onderhandelingen aangevat met zeventien betrokken bankiers, ten einde bij hen de vereiste liquiditeiten op korte termijn te vinden. De bedoelde bankiers hadden bij Nobels-Peelman voor nagenoeg 1 miljard uitbetalings-

kredieten en voor circa 3 miljard handtekeningskredieten uitstaan waarvoor op het actief van het bedrijf geen enkele waarborg was genomen. Het waren met andere woorden notoriëteitskredieten.

Twee weken later, op 2 maart 1982, hadden de onderhandelingen reeds geleid tot de volgende beslissing. Nobels-Group brengt 100 miljoen vers kapitaal in. De grote banken stemden erin toe om gedurende zeven maanden een bijkomend krediet van 500 miljoen ter beschikking te stellen, dat gedekt was enerzijds door zakelijke waarborgen op het bedrijf en anderzijds, in tweede orde, door de gewestwaarborg conform de wet van 17 juli 1959, namelijk op de helft van het krediet, dus op 250 miljoen frank.

Aan de raden van beheer van Nobels-Group en Nobels-Peelman werd opgedragen het management te her-schikken.

De grondige doorlichting van het bedrijf werd toevertrouwd aan de bedrijfsrevisoren Block en Berger voor de financiële analyse en aan Bekaert-Stanwyck voor de technische analyse; beide consultants zouden tegen 1 mei 1982 een volledig verslag uitbrengen. Uit de rapporten van de consultants bleek dat de groep Nobels-Peelman in een toestand verkeerde, die nog dramatischer was dan men voordien had kunnen vermoeden. Voor Nobels-Peelman en Nobels-Group moesten over de periode 1981-1982 totale verliezen worden geboekt voor een bedrag van 1 miljard 714 miljoen. Het negatieve eigen vermogen bedroeg daardoor 1.045 miljoen voor Nobels-Peelman en 150 miljoen voor Nobels-Group. De schuldenlast was opgelopen tot respectievelijk 3 miljard 290 miljoen en 3 miljard 961 miljoen. Volgens een voorlopige raming was op dat ogenblik voor een herstructurering ten minste 2,6 miljard vereist.

Alleen al op grond van deze indrukwekkende cijfers bleek een redding zonder gerechtelijke procedure niet haalbaar. Daaropvolgend heeft de toenmalige raad van beheer van Nobels-Peelman beslist een gewoon gerechtelijk akkoord aan te vragen, verzoek dat werd ingediend bij de rechtbank op 18 mei 1982.

Mevrouw M. Smet (CVP), die eveneens Minister G. Geens (CVP), links van haar, over het faillissement van de firma Nobels-Peelman interpeleerde

Welke waren de oorzaken van de te loorgang ? Bij de grondige doorlichting van het bedrijf is van meet af aan vastgesteld dat de dramatische verliezen te maken hadden zowel met de exploitatie zelf als met de financiële kosten en de deviezenverrichtingen - elementen die in de interpellaties werden naar voren gebracht, maar die ik duidelijk op een rijtje zet.

Voor 1981, dat qua capaciteitsbezetting nog een normaal jaar was, sloot Nobels-Peelman af met een exploitatieverlies van 220 miljoen frank en Nobels-Group met een exploitatieverlies van 100 miljoen frank. Deze cijfers verraadden een fundamenteel tekort aan rendabiliteit.

De buitenlandse contracten bleken niet bijzonder rendabel te zijn geweest. Sommige ervan hadden zelfs zware verliezen veroorzaakt. De grote Belgische overheidsopdrachten daarentegen hadden ruime marges gelaten, die in 1980 en 1981 de verliezen op de andere contracten - dus de buitenlandse contracten - in ruime mate

compenseerden. Maar vanaf 1982 waren deze compensatiemogelijkheden zo goed als uitgeput.

Reeds enige tijd daarvoor waren de binnenlandse overheidsopdrachten, onder meer onder de druk van de groeiende begrotingstekorten en de vermindering van de investeringsprogramma's, haast volledig weggevalen. Daardoor was Nobels-Peelman vrijwel uitsluitend aangewezen op een buitenlandse markt die geen rendabiliteit gaf - dat was bewezen uit de afgewerkte contracten - en die trouwens op haar beurt aan een inzinking onderhevig was.

Bovendien heeft de toenemende concurrentie van landen zoals Japan, Korea en Brazilië voor een verdere verslechtering gezorgd. Beide factoren samen veroorzaakten nog een sterkere druk op de prijzen. Ik bedoel uiteraard druk naar beneden.

Aan de kostenzijde leidde het staalbeleid van de Europese Gemeenschap - dit werd hier door de interpellanten

naar voren gebracht - tot een prijsverhoging van 40 procent tijdens de periode maart 1981 - februari 1982. Dit gaf een voordeel aan de buitenlandse, buiten EG-concurrenten. Voor Nobels-Peelman betekende dit een bij komende kostenhandicap van 2.700 f per ton.

Het geheel van deze omstandigheden had een uitgesproken ongunstige invloed op het orderboek van het bedrijf, zodat een belangrijke onderbezetting van de productiecapaciteit onvermijdelijk werd. De vooropgestelde exploitatieresultaten werden niet gehaald. Voor 1982 moest worden gerekend met een bedrijfsverlies voor een totaal van 370 miljoen.

Een andere belangrijke oorzaak van verliezen, hier ook herhaaldelijk vermeld, lag bij de verrichtingen in deviezen. Volgens de expertise hadden deze operaties voor de beide bedrijven samen een negatieve weerslag van 600 miljoen. Zij hadden betrekking op termijnverkopen van dollars tegen een te lage koers als indekking tegen mogelijke schommelingen van de wisselkoers. Gezien nadien de dollar opwaardeerde ontstond bijgevolg winstderving.

De wisselkoersverliezen hadden evenwel ook te maken met duidelijk verkeerde opties. Aldus werden heel wat wisselkoersen verricht op de vrije markt, daar waar ze op de gereglementeerde markt konden plaatsvinden en bijgevolg minder onderhevig zouden geweest zijn aan schommelingen van de koers. Zo werd er ontleend in deviezen zonder indekking tegen de wisselkoers. Beide typeverrichtingen waren voor de grote tekorten verantwoordelijk.

In deze materie heeft het tot einde 1981 geduurd, alvorens de directie van het bedrijf ontdekte dat er iets misliep, terwijl men in feite reeds voor de catastrofe stond of met andere woorden dat men er volop inzat. Voor een aandachtige bedrijfsleider moesten de symptomen van de ziekte veel vroeger duidelijk zijn geweest.

Op 9 juni 1982 werd een voorstel tot herstructurering voorgelegd, dat principieel door de Executieve werd goedgekeurd. Wanneer ik de opeenvolging

Geens

van de data nog even in herinnering breng, dan kan het verwijt dat door de heer Willockx werd geformuleerd niet opgaan, want wij waren eerst begin mei in het bezit van de elementen van de analyse, nadat op 18 mei het concordat was aangevraagd. Op 9 juli heb ik een voorstel aan de Executieve voorgelegd die dit trouwens eenparig heeft goedgekeurd. Het plan steunde op de volgende krachtlijnen.

1. Een industrieel plan moet worden uitgewerkt. De opties ervan moeten leiden tot een duurzame leefbaarheid van het bedrijf.

2. Het negatief eigen vermogen dat voor de groep op 1,1 miljard werd geraamd, moest volledig worden aangezuiverd door de schuldeisers, meer bepaald de bankiers, via inleveringen in het kader van het concordatair voorstel aangevuld door een bijkomende vrijwillige inspanning van de grote banken waartoe ik ze had verzocht en die ze hebben opgebracht.

3. Het risicokapitaal, dat op 1 miljard werd geraamd, zou worden gefinancierd voor de ene helft door het Vlaamse Gewest en voor de andere helft door Sidinvest.

Van bij de aanvang werd zeer duidelijk gezegd en daarmee antwoord ik op een kritiek van de heer Willockx - dat deze 500 miljoen van weerszijden niet zonder voorwaarden ter beschikking zouden worden gesteld. Er was een timing voorzien waarbij in de eerste fase 100 miljoen zonder voorwaarden beschikbaar werden gesteld. Op 31 december 1982 zouden 200 miljoen van weerszijden beschikbaar worden gesteld, na goedkeuring van het FIV-dossier. Als ik mij niet vergis zou het saldo worden beschikbaar gesteld, vóór 1 mei 1983, nadat de collectieve arbeidsovereenkomst zou zijn herzien. Deze voorwaarden zijn aanvaard door de Executieve en ook door het bedrijf.

Terloops wens ik trouwens te zeggen dat, gelet op het feit dat de sociale verkiezingen in mei werden gehouden, ik beslist had dat de laatste fase slechts zou worden afgerond na de maand mei, ten einde de negotiaties over de

collectieve arbeidsovereenkomsten niet als element in de verkiezingsstrijd te gooien.

De heer F. Willockx : Mijnheer de Minister, u zal het met mij eens zijn dat er een veel belangrijker argument is dan dat van de sociale verkiezingen, namelijk het feit dat de effectieve betaling en de effectieve wedersamenstelling van het kapitaal met minstens zeven weken vertraging zijn gebeurd.

Minister G. Geens : Ik heb toch gezegd dat de uitbetalingen niet zonder voorwaarden zouden gebeuren.

De heer F. Willockx : Zelfs de inconditionele schijf is met zeven weken vertraging betaald.

Minister G. Geens : Dat liet het bedrijf toe op dat bedrag bij de bankiers nieuwe kredieten aan te vragen. U weet trouwens zeer goed dat dat een element was dat de fundamentele toestand niet kon rechtekken. Het was slechts een druppel op een hete plaat.

Investeringen gericht op het lanceren van vijf nieuwe produkten zouden worden gefinancierd door een beroep op het renovatieluw van het Fonds voor Industriële Vernieuwing. Ten slotte dienden afspraken te worden gemaakt met de hoofdbankiers voor het verkrijgen van de nodige waarborgkredieten.

Op 31 augustus 1982 werd Sidinvest opgericht, nadat dus reeds vroeger, namelijk op 9 juli, de participatie van Sidinvest in het vooruitzicht werd gesteld. Dat verklaart dus voor een deel de vertraging. Het concordat werd op 16 september door de rechtbank gehomologeerd.

Het gevraagde industriële plan werd slechts tegen eind oktober door de bedrijfsleiding voorgelegd. Dit plan vertoonde belangrijke tekorten en bepaalde hypothesen moesten als niet-realistisch worden beschouwd, zodat Sidinvest na de GIMV het als onhaalbaar bestempelde. Met andere woorden, het was eerst de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen die het plan als onhaalbaar heeft bestempeld en nadien heeft Sidinvest zich daarbij aangesloten. Ondertussen bleken de marktomstandig-

heden nog slechter dan voordien. Het orderboek was vrijwel onbestaande. De moeilijkheden stapelden zich op en een fatale afloop moest toen reeds worden gevreesd. Daarom heb ik persoonlijk het initiatief genomen om aan de betrokken partijen een plan voor te leggen dat op 26 november 1982 werd goedgekeurd en dat in een aantal fasen voorzag, namelijk het Vlaamse Gewest en Sidinvest brengen onmiddellijk 100 miljoen frank vers kapitaal in ; de twee partijen zouden in een volgende fase elk 200 miljoen frank vers kapitaal inbrengen, nadat het FIV-dossier - renovatie - zou zijn goedgekeurd. Ik leg er de nadruk op dat deze goedkeuring van essentieel belang was aangezien de herstructurering van het bedrijf slechts kans op slagen had indien inderdaad nieuwe produkten zouden worden op de markt gebracht. In een derde fase zouden wij nogmaals 200 miljoen frank vers kapitaal inbrengen, na aanpassing van het personeelsbestand in functie van de aanpassing van het bedrijf en na evaluatie van de nieuwe kansen van de productie in het bedrijf. Met dit plan kon een onmiddellijke catastrofe worden voorkomen maar de belangrijkste opgave, namelijk het realiseren van een nieuw industrieel schema, moest nog worden aangepakt. Dit nieuwe plan werd op 12 mei 1983 door de bedrijfsleiding voorgelegd.

Ik zal enkele citaten aanhalen over de appreciatie van het bedrijf zelf over het plan. Ik citeer : „Voor de laag technische traditionele staalconstructie” - en hier wordt ook Nobels-Pelman bedoeld -” is er voor de Europese staalconstructeurs geen toekomst op de wereldmarkt. Voor een polyvalent Nobels-Pelman-bedrijf is rendabiliteit tegen de huidige verkoopprijzen onmogelijk, zelfs na een herstructurering.” Ik citeer verder de bedrijfsleiding : „De grootste handicap voor Nobels-Pelman is dat het in geen enkel specifiek produkt werkelijk de specialist is, behalve in zekere mate in het stadsviaduct dat echter prijsmatig ongunstig beïnvloed wordt door de inherente zware vaste kosten van een allesmaker-bedrijf.” De vaste kosten werden trouwens grotendeels verhaald op het enige produkt waar het

Geens

bedrijf technologisch competitief was". Ten slotte, het laatste citaat : „Nobels-Peelman evolueerde naar het huidige polyvalente zware produktie-apparaat met zeer moderne en minder moderne onderdelen en vooral met een historisch gegroeide, inefficiënte material flow.”

Bovendien wil ik opmerken dat het nieuw industrieel plan door de directie niet werd opgebouwd vanuit een marktstudie, maar wel vanuit een aantal theoretische modellen. Er was gewoon geen marktstudie voorhanden. Volgens het plan van de directie zouden de FIV-middelen, te besteden voor innovatie, volledig worden ingezet voor de rationalisatie waardoor vanzelfsprekend de tussenkomst van de FIV normaal op de helling werd geplaatst. Verder werd de produkt-mix sterk aangepast. De zware constructies werden teruggebracht op 17.000 ton per jaar. Anderzijds werden bij de nieuwe lichte produkten 13.000 ton voorzien, nieuwe produkten zoals pilonen en spanten. Ik wil echter onderstrepen dat Nobels-Peelman inderdaad met deze produkten duidelijk op het terrein kwam van andere Vlaamse KMO-bedrijven die nu reeds met moeilijkheden hebben te kampen en die vanzelfsprekend de verval-sing van de concurrentie zouden hebben aangeklaagd. Ten slotte was zelfs met dat nieuwe plan een afvloeiing noodzakelijk van 450 werknemers zodat het personeelsbestand zou woren teruggebracht tot 390. Zelfs na al deze inspanningen bleek dat gedurende de eerste twee jaar grote verliezen zouden moeten worden vooropgesteld, met name voor 1985 595 miljoen, voor 1984 360 miljoen, samen 955 miljoen.

Einde 1984 zou aldus twee derde van het nieuwe kapitaal van anderhalf miljard, inclus de hypothetische mid-delen van het FIV, verloren zijn geweest. Bovendien voorzag het financieële, plan in thesaurietekorten die voor 1985 geraamd werden op 200 miljoen en waarvoor er geen oplossing was.

De Gewestelijke Investeringsmaatschappij beoordeelde dit plan met de grootste reserves. Ook de hoofdban-kiers, na de zware inlevering via het

concordaat en bovenop het concor-daat, waren bijzonder terughoudend. Hun stelling was dat de kredietlijnen slechts konden worden behouden als het eigen vermogen, zoals aanvanke-lijk afgesproken, op 1 miljard zou worden gehandhaafd.

Zoëven heb ik gezegd dat het eigen vermogen op minder dan een half mil-jard zou terugvallen. Deze voorwaar-de hield dus in dat onmiddellijk, bo-ven de 600 miljoen risicodragend ka-pitaal die nog moesten worden uitge-keerd, een bijkomende inbreng van 600 miljoen zou nodig zijn geweest.

Twee andere buitenlandse banken die eveneens een rol te vervullen hadden bij de verschaffing van nieuwe facili-teiten, weigerden hun medewerking te verstrekken.

Op mijn kabinet werd overleg ge-pleegd met de Gewestelijke Investi-ringsmaatschappij en Sidinvest ten einde toch nog een oplossing voor de dreigende patsituatie te vinden. Ik wijs erop dat deze besprekingen op mijn kabinet niet werden naar buiten gebracht omdat door alleen maar pu-bliciteit te geven aan dergelijke be-sprekingen, de best mogelijke waar-borg wordt ingebouwd opdat het hele plan zou mislukken. Ik kom daar straks op terug.

Nieuwe besprekingen met de ban-kiers zijn gehouden op het niveau van de raad van beheer van Nobels-Peel-man waarin trouwens de rechtstreek-se vertegenwoordigers van beide ka-pitaalschietters, de GIMV namens mij, en Sidinvest namens de holding, ze-telden. Deze onderhandelingen heb-ben niets opgeleverd.

De bedrijfseconomische analyse, de zeer **ongunstige** financiële prognose, het standpunt van de banken, de ho-peloze toestand van het orderboek en de voortschrijdende behoefte aan steeds meer kapitaal zonder enig per-spectief, waren harde feiten waaraan de verantwoordelijke beheerders niet konden voorbijgaan. Bijgevolg wer-den de boeken neergelegd bij de rechtbank. Nadien volgde de uit-spraak van het faillissement. Reke-ning houdend met de commerciële en financiële verwevenheid van dit be-drijf met Nobels-group bleek ook hier

een fatale afloop onvermijdelijk. Het faillissement ervan volgde op 26 juli 1983 nadat een onhoudbare schuldpo-sitie werd vastgesteld.

Hoe kan dit beleid worden beoor-deeld ? Ten eerste, blijkt dat de Vlaamse Regering in deze aangele-genheid niets onverlet heeft gelaten om aan Nobels-Peelman maximale kansen tot herstel te bieden. Daarvoor waren verschillende redenen. Aller-eerst dat het personeel van het bedrijf vrijwillig reeds had ingeleverd, ten tweede, de enorme sociale impact in de streek, het Waasland, en ten derde, iedereen kan zich vergissen, de ver-meende know-how van het bedrijf. Later bleek dat deze hoge technologi-sche kennis niet bestond.

Gelet op deze drie elementen hebben wij de richtlijnen inzake het beleid voor bedrijven in moeilijkheden, goedgekeurd door de Executieve en bijgetreden door de sociale partners, met grote soepelheid toegepast. In dit verband herinner ik aan het brugkre-diet van 500 miljoen dat in 1982 werd toegekend ofschoon de richtlijnen in-zake ondernemingen in moeilij khe-den voorschrijven dat geen brugkre-dieten meer mochten worden toege-kend. Wij hebben dat niettemin ge-daan.

Bovendien hebben wij op 26 novem-ber 1982 beslist vers kapitaal in te brengen zonder dat toen door het be-drijf een aanvaardbaar industrieel plan werd opgesteld.

Op twee punten heeft men dus de richtlijnen voor het beleid inzake be-drijven in moeilijkheden zeer soepel toegepast. Ik druk mij hier voorzichtig uit.

Al deze inspanningen vermochten echter niets wegens de grondig gewij-zigde marktomstandigheden die voor gevolg hadden dat Nobels-Peelman buiten de markt stond. Het is niet juist dat bestellingen werden doorgegeven naar andere ondernemingen. Nobels was niet bekwaam zich terug in de markt in te werken omdat het bedrijf sinds het einde van de jaren zeventig de vernieuwing en de diversificatie had verwaarloosd en voortteerde op zijn reputatie en op produkten die thans over de hele wereld, en in vele

Geens

gevallen met lagere loonkosten, worden geproduceerd.

De heer F. Willockx : Ik meen dat mevrouw Smet met die specifieke vraag wel gelijk heeft. Via Nobels-Peelman, die de contractor is, werden ongetwijfeld een aantal bestellingen gedaan bij andere ondernemingen dan Nobels-Peelman. Dat is de hele techniek die Sidmar heeft toegepast. Sidmar heeft niet rechtstreeks gewerkt via Nobels-Peelman maar wel via Nobels-group.

Minister G. Geens : Ik zal daar straks op terugkomen. U weet zo goed als ik dat Nobels-group niet verplicht was zijn bestellingen bij Nobels-Peelman te plaatsen. Nobels-group mocht bestellingen plaatsen waar ze het goedkoopst werden afgewerkt.

De heer F. Willockx : Vandaar dat wij hebben gepleit voor de fusie van beide.

Minister G. Geens : Een goed preventief beleid in dit dossier had ongetwijfeld veel onheil voorkomen. Een dergelijk „voorkomingsbeleid” moet de bedrijfsleiding ertoe aanzetten waakzaam te blijven, dynamisch en vooruitziend. Uitgaande van dit idee hebben wij inderdaad einde juni in de Executieve een beslissing genomen over de manier waarop wij het preventief beleid zullen opzetten.

Dit is in feite - en ik verwijs naar een vraag van mevrouw Smet - analoog aan het beheer met bijstand zonder dat het dezelfde juridische implicaties heeft. Het beheer met bijstand is trouwens een aangelegenheid die door het Parlement wordt beslecht, terwijl wij hier eigenlijk hetzelfde op gang brengen, maar dan ingevolge overleg met de sociale partners.

In dit debat werd gesuggereerd dat een ultiem globaal overleg of een interventie bij de rechtbank een uitweg zou hebben betekend. Dit is onjuist.

In het dossier Nobels-Peelman werd door de Gewestelijke Investeringsmaatschappij, die eigenlijk namens de Vlaamse Regering optreedt, maar bovendien door mijn medewerkers en door mijzelf, uren en dagen overleg gepleegd en werd naar oplossingen

gezocht.

De heer F. Willockx : Het is juist dat er bilateraal overleg plaatsvond. Ik heb dat niet betwist. Ik heb niet gezegd dat u dat niet hebt gedaan. Natuurlijk is interventie bij de rechtbank een noodoplossing.

Minister G. Geens : U beweerde dat ik niets heb gedaan. Ik bewijs u zwart op wit dat ik wél van alles heb gedaan.

De heer F. Willockx : U hebt geen enkele keer alle partijen die bij dit dossier zijn betrokken rond de tafel geroepen, onder uw autoriteit. Uw vertegenwoordiger heeft nooit het gezag gehad dat de Vlaamse Regering of de Gemeenschap normaal moet hebben.

Minister G. Geens : Dat is onjuist.

Ik zal straks zeggen waarom men geen resultaten heeft bereikt.

Dergelijke middelen kunnen niet baten als het gaat om een onderneming die te kampen heeft met een internationale stagnatie van de markt en die niet productief noch competitief is.

Men moet de feiten onder ogen zien en er de juiste conclusies aan verbinden. Deze conclusies zijn dat om mee te kunnen een onderneming permanent inspanningen moet leveren voor rationalisering, modernisering en productievernieuwing.

Dat is een algemene vaststelling, die geldt voor al onze ondernemingen. Men moet geen illusies verspreiden bij de openbare opinie. Het volstaat niet kapitaal ter beschikking te stellen en goederen te produceren. Men moet die goederen ook in voldoende mate en tegen rendabele prijzen kunnen verkopen. Dat is nogal duidelijk. Dat is een waarheid waar geen enkele regering of geen enkel gezag tegen op kan.

Er werden vragen gesteld over de participatie van Sidinvest. Ik wijs er op dat Sidinvest een houdstermaatschappij is met een eigen rechtspersoonlijkheid, en die op grond daarvan volkomen autonoom optreedt.

Bij de oprichting van Sidinvest heb ik me ingezet voor een structuur, waarin ook het Vlaamse Gewest effectief me-

dezeeggenschap zou hebben. Deze eis werd door de nationale regering niet ingewilligd. Ik betreur dat, niettegenstaande ik met genoeg kennis heb genomen van het voornemen van de regering om de opdrachten van Sidinvest te verruimen.

De dagelijkse leiding van Sidinvest werd inderdaad toevertrouwd aan vertegenwoordigers van de GIMV en Sidmar. De beslissing, éénparig door de Executieve genomen, bestond erin dat de engagementen van Sidmar in Nobels-Peelman duidelijk moesten blijken uit de personen die van uit dit bedrijf werden afgevaardigd naar de dagelijkse leiding.

Mevrouw Smet heeft gesteld dat deze holding anders zou moeten worden samengesteld. Hierbij onderstreep ik dat de holdings, zoals ze nu bestaan, autonome maatschappijen zijn, waarvan de beheerders van deze maatschappijen verantwoording verschuldigd zijn aan de aandeelhouders.

Op dit stuk is de toestand in ons land sedert vijf jaren aanzienlijk gewijzigd ingevolge de wet van 8 augustus 1978, waarbij in het kader van de strijd tegen de koppelbazen en de strijd tegen de fictieve vennootschappen, de verantwoordelijkheid van de beheerders van vennootschappen aanzienlijk werd versterkt. Dit had inderdaad voor gevolg dat, in bepaalde gevallen, vertegenwoordigers van de overheid door de rechtbank aansprakelijk werden gesteld voor het door hen gevoerd beleid. Er is ter zake zelfs een vonnis geweest in de zaak Bodard-Fittings. De Staat werd veroordeeld schadevergoeding te betalen aan de schuldeisers, omdat hij door zijn inbreng, zijn deelname aan het beheer en door kredietwaardering te geven aan het bedrijf - waarover het bedrijf niet beschikte - verantwoordelijk werd geacht.

Thans is er een andere zaak hangende, met name deze van Fabelta.

Welnu, ik blijf erbij dat de maatregel ingeschreven in de wet van 1978, een aanzienlijke verbetering is van de wetgeving, maar het stelt de ondernemingen en de overheid in de ondernemingen voor een integrale verantwoordelijkheid. Hierop zal ik terugko-

Geens

men wanneer wij het zullen hebben over de beslissingen genomen in het MCEESC.

Er werd ten onrechte tijdens dit debat gezegd dat er onvoldoende werd gereageerd op de houding van de curatoren van Nobels-groep in verband met de overdracht van de activa van Soberi.

Ik wil er aan herinneren dat deze transactie door mij tot voor de rechtbank werd betwist. De rechtbank heeft niettemin de homologatie van de overdracht goedgekeurd. De rechtbank is terzake volledig autonoom.

Inzake de rol die moet worden vervuld door een opvangmaatschappij, opgericht na faillissement, bestaat misverstand. Een dergelijke opvangmaatschappij heeft niet als taak de bestaande bestellingen en contracten af te werken. Dit is krachtens de wetgeving op de handelsvennootschappen de rol van de curatoren, die zelf moeten oordelen in hoevere de afwerking van de lopende bestellingen juridisch verantwoord is. De curatoren treden op namens de schuldeisers. Men kan hen dus moeilijk een sociale rol toebedelen.

Mevrouw M. Smet : Vandaar dat er ook naast de curatoren een totaal andere structuur zou moeten groeien, meer bepaald een structuur tot sociale en maatschappelijke begeleiding, zodat er niet alleen wordt opgetreden namens de schuldeisers – en in de beste omstandigheden voor de schuldeisers – van de onderneming, maar dat dit orgaan ook de overige problemen van het bedrijf zou oplossen.

Minister G. Geens : Mevrouw Smet, ik veronderstel dat u daarmee niet hebt bedoeld dat deze structuur in de rol 'van de curatoren mag binnendringen.

Een opvangmaatschappij kan in bepaalde gevallen alleen nuttig zijn in het kader van de geleverde inspanningen voor de oprichting van een nieuw bedrijf.

De heer J. Dupré : Mijnheer de Minister, is het niet zo dat de facto de curatoren zich, buiten de bescherming van de belangen van de schuldeisers, breder zijn gaan opstellen en ook andere

belangen van sociale aard in de mate van het mogelijke trachten te verzoenen met het hoofdobjectief van de belangen van de schuldeisers ?

De heer P. Van Grembergen : Dat geldt in het kader van de bevoorrechte schuldeisers, maar dat is eigenlijk niet wat mevrouw Smet heeft bedoeld.

Minister G. Geens : Ik zal daar in verband met de MCEESC-beslissingen op terugkomen.

Ik wil de kwestie van de opvangmaatschappij afronden door te verklaren dat een dergelijke structuur bij Nobels-Peelman niet nodig was en zelfs overbodig, gelet op het feit dat het bedrijf voldoende deskundig was doorgeleucht en mijn medewerkers en de Gewestelijke Investeringsmaatschappij over voldoende middelen beschikten om deze zaak verder actief te begeleiden.

Ik zal het nu hebben over de rol van de curatoren. Het spijt mij dat de heer Willockx hier heeft verwezen naar vroeger in het MCEESC genomen beslissingen, maar ik ben verplicht er op te antwoorden.

Ten eerste wil ik er opnieuw aan herinneren dat sedert augustus 1978 terzake een andere wetgeving bestaat.

Ten tweede, waren, achteraf bekeken, niet alle beslissingen van het MCEESC goed. Men heeft inderdaad soms, met het oog op sociale imperatieven, bepaalde producties voortgezet. Ik herinner mij nog zeer goed het debat dat hier gisteren werd gehouden en waarin ik vanwege vertegenwoordigers van de partij van de heer Willockx, andere verklaringen heb gehoord.

In de derde plaats wil ik er ook op wijzen dat het niet onze taak is de concurrentie op een oneerlijke wijze te organiseren.

Tenslotte moet men zeer voorzichtig zijn op het vlak van de tussenkomsten van de overheid bij de curatoren. er bestaat in dit land een scheiding van machten. Men kan de curatoren niet opleggen in functie van sociale overwegingen welkdanige activiteit ook voort te zetten, dat is zeer duidelijk. Ons constitutioneel systeem laat zulks niet toe.

De heer G. Verhaegen : Mijnheer de Minister, de curatoren maken geen deel uit van de rechterlijke macht. Ik ben onmiddellijk akkoord dat wij bij gelegenheid in het parlement de juiste taak van de curatoren opnieuw zouden omschrijven, maar het is zo dat zij als dusdanig geen rechtsmacht verkrijgen. Het gaat om een mandaat dat zij verkrijgen over het geheel en niet alleen over de schuldeisers. Het is geen vereffeningsactiviteit. De curator moet in de eerste plaats de mogelijke continuïteit van het bedrijf verzekeren. Pas wanneer dit onmogelijk blijkt, moet hij de wet op het faillissement toepassen, met de rangregeling en zo meer. Ik heb de indruk, mijnheer de Minister, dat wij ten opzichte van de faillissementswet, de bescherming van het bedrijf en de erbij betrokken mensen aan een nieuw inzicht toe zijn, maar ook ten opzichte van de functie van de curator.

Minister G. Geens : Akkoord, maar dat is wellicht de lege ferenda. Ik spreek mij echter uit over de huidige toestand. Wanneer ik het heb over de belangen van de schuldeisers zijn de werknemers daar waarschijnlijk eveneens bij betrokken, aangezien zij meestal over vorderingen op het bedrijf beschikken. Zij gaan ook over tot het voortzetten van bepaalde activiteiten en ik neem aan dat de curatoren zich in sommige gevallen ook door sociale bekommernissen laten leiden gezien zij niet zomaar in een abstracte wereld leven. Het gaat echter niet op dat vanwege de overheid dwingende opdrachten aan de curatoren worden gegeven om bepaalde activiteiten voort te zetten. Er is dus geen enkel probleem, wij gaan met mekaar akkoord.

Ik kom dan tot het laatste punt, namelijk de inspanningen die wij na het faillissement hebben gedaan. Zodra dit faillissement was uitgesproken heb ik onmiddellijk de Gewestelijke Investerings Maatschappij opdracht gegeven bijzondere inspanningen te leveren om in de privé-sector belangstelling op te sporen voor de oprichting van een nieuw privé-bedrijf. In dat verband heeft de Executieve, op mijn voorstel, van meet af beslist in een nieuwe metaalverwerkende onderneming in het Waasland een minderheidsparticipatie te zullen nemen

Geens

voor een bedrag van 200 miljoen, dat in het oorspronkelijk plan nog beschikbaar bleef. Dit is onze beslissing.

Er is van Sidinvest een beslissing gekomen die het parallellisme voor een eventueel nieuw initiatief heeft bevestigd. Evenwel hebben, sedert de falings, weinigen zich geïnteresseerd voor het bedrijf te Sint-Niklaas. De contacten en gesprekken, op gang gebracht door de GIMV, door de hoofdbankiers en door mijn kabinet, zijn volledig onbeantwoord gebleven. Waarom ? Omdat het ontbreken van een specifiek produkt met een markt en het gebrek aan een specifieke know how plus de zeer ongunstige lay-out van het productieapparaat van het bedrijf, dat in het centrum van de stad is opgesteld, allemaal negatieve elementen zijn voor een nieuw initiatief.

Een poging van mijn kabinet om bedrijfsleiders te scharen rond een project met nieuwe produkten in de metaalverwerkende sector is, na een grondig onderzoek door de betrokkenen, eveneens onhaalbaar gebleken. De duidelijke reden ervan moet ik niet meer aanhalen, ik heb ze herhaaldelijk opgesomd. Dit heeft voor gevolg dat tot op heden geen enkel aanbod voor de installaties in Sint-Niklaas werd ingediend. Er is meer succes voor de vestigingsplaats langs het kanaal te Wondelgem. Twee kandidaten hebben zich, met een concreet voorstel aangeboden. Eén van deze biedingen voorziet in een bijkomende tewerkstelling van 85 man en dit gedurende ongeveer 2 jaar. Tot nu toe zijn de curatoren daar echter niet op ingegaan, omdat nog steeds wordt geijverd voor een nieuw industrieel initiatief, waarin ook de installaties van Sint-Niklaas worden betrokken.

Indien echter deze ultieme inspanningen niet slagen, zal de vestiging te Wondelgem afzonderlijk worden te gelde gemaakt en dit ten bate van de werkgelegenheden in deze streek.

Er werd ook door de heer Gabriels een vraag gesteld inzake de weerslag van het faillissement op andere bedrijven. Hij heeft hierbij de naam van een Noord-Limburgs bedrijf laten vallen. Daarop zou ik het volgende willen

zeggen. Een groot aantal ondernemingen in Vlaanderen gaat failliet omdat men hun naam, in verband met onvoldoende kredietwaardigheid of moeilijkheden, publiek vermeldt. U heeft dat hier in de Vlaamse Raad gedaan. Dit is vanzelfsprekend niet bevorderlijk voor een oplossing van de problemen van dit bedrijf, waarmee ik reeds sedert weken bezig ben en waar ik trouwens een grondige hoop heb op zeer korte termijn tot een oplossing te komen. Maar dergelijke uitspraken bemoeilijken deze transacties. Ik wil in dit verband niet alleen de parlementsleden aanklagen, want het is normaal dat zij de uitvoerende macht ondervragen. Er zijn echter andere mogelijkheden zoals de commissies. Ik zeg dit eveneens ten aanzien van de vertegenwoordigers van de pers en het publiek in het algemeen. Men doet zeer veel schade door publiciteit, in de zin van bekendmaking, van de naam van ondernemingen in moeilijkheden, soms zelfs van vermeende moeilijkheden. Dit laatste is een berichtgeving die eventueel door concurrenten op de markt wordt gebracht en die voor gevolg heeft dat inderdaad de kredietwaardigheid van bedrijven wordt aangetast en dan is de zaak reddeloos verloren.

De heer J. Gabriels : Deze geruchten doen reeds sinds weken de ronde en het is en publiek geheim dat de moeilijkheden met de dag erger worden. U zegt er mee bezig te zijn. De zaak is dan wel zeer dringend vermits het gerucht algemeen is verspreid dat eerst-daags de boeken zullen worden neergelegd. U moet niet verklaren dat precies die naam hier noemen het bedrijf in moeilijkheden brengt. Ik hoop dat de stappen, die u tot hiertoe heeft verricht, op korte termijn succes zullen hebben, want anders moet ik een interpellatie „à la Willockx” indienen, maar dan is het te laat.

Minister G. Geens : Maar dan gaat u zelf niet vrijuit. Ik heb gezegd dat ik reeds weken geleden het dossier van dit bedrijf ter hand heb genomen.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de Voorzitter, ik protesteer en dit ten aanzien van bepaalde insinuaties van de Minister.

Het past niet, wanneer een lid van de

Vlaamse Raad zijn bezorgdheid uit in verband met de moeilijkheden van een bedrijf uit zijn streek, de Minister daar rechtstreeks een mogelijk tenietgaan van dat bedrijf aan koppelt. Dit is een beschuldiging die onaanvaardbaar is. **(Applaus bij de VU)**

Minister G. Geens : Dit heb ik niet gezegd. Ik heb aan de heer Gabriels niet het recht ontzegd hier op de tribune wat dan ook te verklaren. Ik heb enkel gewezen op het gevaar ervan.

De heer J. Gabriels : Ik heb gezegd dat ik hoop niet over een mogelijk faillissement te moeten interpellieren.

Minister G. Geens : Daar heb ik niet over gesproken, integendeel, ik heb gezegd dat ik sedert weken bezig ben een oplossing te zoeken voor het bedrijf en er een ernstige kans bestaat om deze tot stand te brengen.

Het is goed dat wij hier in de Vlaamse Raad aan dit dossier enkele uren hebben besteed omdat het op vele vlakken exemplair is. Het biedt ons de mogelijkheid om, steunend op dit ene geval, een globaal beleid te ontwikkelen.

De les die wij eruit trekken is dat de harde economische wetmatigheden niet kunnen worden ontgaan, door niemand, zeker niet in een klein land als België. Wanneer u in een autarke economie zit kunt u dat wel, maar wij zijn hier niet in Rusland.

In de huidige economische ontwikkeling wordt het achteropgeraken van een bedrijf gestraft.

Het is niet juist dat men met financiële middelen alleen dit onheil kan afdwenden. Ik zeg dit niet omdat wij niet genoeg middelen hebben om dat te doen, zelfs wanneer de middelen oneindig waren zou dat nog niet gaan. Het helpt niet kapitalen in een bedrijf te steken en produkten te laten maken wanneer men die niet kan verkopen.

Dit heeft niets te maken met neo-liberalisme. Dit is de werkelijkheid.

Men moet met overheids-geld veel voorzichtiger omspringen dan met geld van privé-personen of van holdings. Ik spreek uit mijn ervaring als Minister van Financiën. Het over-

Geens

heidsgeld wordt immers door de hele Belgische bevolking opgebracht, onder meer door voorafname op inkomsten die soms met grote moeite werden verworven. De voorafname door de fiscus heeft soms tot gevolg dat bepaalde gezinnen grote moeilijkheden kennen. Daarom dus moet men veel kariger en economischer omspringen met dit overheidsgeld.

De heer F. Willockx : Men mag het dus niet laten beheren door de concurrentie, zoals u doet.

Minister G. Geens (op de tribune) : Het preventief beleid moet ons in staat stellen degelijke dramatische ontwikkelingen te voorkomen. Ik sluit mij in dit verband aan bij mevrouw Smet. Dit is inderdaad een nieuwe aanpak.

Ik zal gelukkig zijn wanneer mijn beleidsnota zal worden besproken in de Vlaamse Raad. Ik heb vandaag aan de Vlaamse Executieve een document voorgelegd waarin het industrieel beleid dat ik in Vlaanderen wens te voeren, uitvoerig wordt uiteengezet. Dit document zal ter bespreking worden voorgelegd aan de sociale partners en tegelijk zal het kunnen worden behandeld in de bevoegde Commissie van de Vlaamse Raad en nadien in de openbare vergadering.

Het bedrag van 200 miljoen dat nog beschikbaar is op onze begroting, kan mede worden aangewend om in het Waasland overheidsparticipaties mogelijk te maken in goede en leefbare projecten die nieuwe werkgelegenheid scheppen. Het is bovendien nodig om maatregelen te treffen die de schaarste aan risicodragend kapitaal voor nieuwe industriële initiatieven verhelpen. Dit is niet alleen een opdracht voor het privé-kapitaal, maar ook voor de overheid. Wij moeten nochtans niet in de plaats treden van de privé-sector. Ten dien einde heb ik de Vlaamse Executieve voorgesteld om het kapitaal van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen nog dit jaar te verhogen met 200 miljoen frank en heb ik voor volgend jaar een inschrijving op de begroting gevraagd van 300 miljoen frank. Deze

middelen moet de Gewestelijke Investeringsmaatschappij in staat stellen actiever op te treden.

Ik heb aangeduid welke richting ik wens in te slaan met de Gewestelijke Investeringsmaatschappij. Er wordt hier geen politiek van twee maten en twee gewichten gevoerd. Men heeft verwezen naar het debat van gisteren. Ik heb toch duidelijk gezegd dat wij aan de grondslag liggen van het feit dat er voor de toekomst nog enkel Waals geld zal worden gebruikt voor de financiering van Cockerill-Sambre.

Ik wil nog als laatste punt het reconversieloon behandelen. Ik ben hier vanzelfsprekend zeer gevoelig voor. In bepaalde gevallen heb ik het huidige reglement maximaal toegepast. Hierdoor wordt het mogelijk aan bedrijven die werknemers opnieuw plaatsen, een deel van het loon als reconversietoelage te betalen. Mevrouw Smet stelt echter voor dat er aan de ondernemingen die met overheidsgeld werken of die overheidsopdrachten uitvoeren, verplichtingen zouden worden opgelegd op het vlak van de personeelsbezetting, meer bepaald met betrekking tot de leeftijd van de tewerkgestelde werknemers. U gaat uit van een sociale bekommernis. Mevrouw Smet. De economische wetmatigheid primeert echter in dit geval, zij het niet als moreel begrip. Men kan deze wetmatigheid niet ongestraft overtreden. Wij moeten competitieve bedrijven hebben. De al zo broze competitiviteit mag niet in het gedrang worden gebracht.

Ik ben er wel voor dat in het kader - het staat trouwens in de Beleidsverklaring die ik zojuist heb ingediend - van de opsloringsprogramma's prioriteiten worden gegeven aan bejaarde werklozen. Aan de andere kant meen ik dat wij onze jonge mensen zoveel mogelijk moeten plaatsen in nieuwe en concurrentiële activiteiten. Dat is niet alleen, en zelfs maar op de laatste plaats, de taak van de overheid. Het is de taak van het bedrijfsleven, van de gemengde economie, die daarvoor moet zorgen. **(Applaus bij de CVP)**

De Voorzitter : De heer Willockx heeft het woord.

Ik wil de sprekers die nu nog wensen

te interveniëren, eraan herinneren dat zij volgens ons reglement over maximum vijf minuten beschikken.

De heer F. Willockx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik zal zeer kort zijn en mij beperken tot zes kleine punten.

1. Er zijn in de lange uitleg van de Minister gedeelten die ik kan aanvaarden. Wat ik niet kan aanvaarden is dat in juni 1982 een eerste keer een principiële beslissing tot redding werd genomen in de Vlaamse Regering en dat de eerste centiem voor de eigenlijke wedersamenstelling van het kapitaal en de aanzuivering van de balans er slechts is gekomen einde januari 1983. Het is tijdens deze periode van 8 maanden dat het vertrouwen in het bedrijf ondermijnd is geworden.

2. Enkele woorden nu - en het spijt mij werkelijk ten zeerste - over de zogenaamde concurrentie met andere bedrijven in Vlaanderen van het zogenaamd geherstructureerde . . . .

Mijnheer de Minister, u gaat voort op eenzijdige informatie van lobbying die naar de verschillende kabinetten van de Vlaamse Regering is gebeurd, ook naar ons toe. Wij hebben ook een onderzoek ingesteld. Zoals u kan ik ook nota's van de directie citeren. Ze bevinden zich in mijn groter dossier in mijn wagen. Hierin wordt uitvoerig weerlegd dat er concurrentie zou zijn met om het even welk ander bedrijf. Door deze lobbying bij de kabinetten is precies het beeld van de concurrentievervalsing ontstaan. U had daarop dieper moeten ingaan en de zaken eerst controleren. Het is nu echter voorbij, maar ik vind het spijtig dat zo iets een rol heeft gespeeld bij de besluitvorming van de Vlaamse Regering.

3. Ik heb niet gezegd dat u aan dit dossier niets heeft gedaan ; ik heb alleen gezegd dat het u hier heeft ontbroken aan autoriteit. U hebt altijd gezegd dat alles zou gebeuren langs de Raad van Beheer. Welnu, in de Raad van Beheer van Nobels-Pelman, en in het kader van de strategie van Sidmar, zijn wat betreft Sidinvest tweedetrangsmensen afgevaardigd. De hoofdverantwoordelijk, die werkelijk kon-

Willockx

den beslissen, zaten in de Nobels Group, de contractingmaatschappij met 70 personeelsleden. Bij Nobels-Peelman met 840 personeelsleden zaten mensen die niet konden beslissen. U hebt het overleg, volgens mij, niet voldoende opgetild tot het niveau waar werkelijk de stem van de publieke verantwoordelijkheid moest doorlinken.

4. Ik vind in uw houding ten aanzien van dit dossier een mentaliteit terug ten opzichte van publieke bedrijven die niet strookt met een goed beheer van de overheidsmiddelen. Ik ben het met u eens wanneer u zegt dat men dubbel moet opletten met overheidsmiddelen. Wat is er echter gebeurd met dit dossier, het is niet alleen uw fout, dat geef ik toe. Sidinvest is van de eerste tot de laatste centiem overheidsmiddel.

Het wordt gemengd beheerd in een holding. Wie doet echter het dagelijks bestuur, wie levert het personeel, enzovoort, dat is de privé-partner Sidmar. Het is dus de privé-maatschappij Sidmar die met de centen van de gemeenschap haar machtsstrategie ontwikkelt in Vlaanderen. Dat is het omgekeerde van een goed beheer van overheidsmiddelen. Uzelf hebt, ingevolge een unanieme beslissing van de Vlaamse Regering, het dagelijks bestuur toevertrouwd aan Sidmar, met het gevolg dat niemand eigenlijk nog wist met wie te handelen. Met het gevolg dat ook de directie, mijnheer de Minister, geen gesprekspartner meer was. Ik kan u een brief voorleggen van 30 juni van de directie aan de vakbonden waarin zij zegt - en ik meen te goeder trouw - dat er in juli niets zou gebeuren. De directie had echter niets meer te vertellen. Alles gebeurde boven haar hoofd. Niet direct in de raad van beheer maar aan de top van Sidmar. Daar werd beslist over het lot van Nobels.

Mijnheer de Minister, u weet zeer goed dat Sidinvest altijd het herstructureringsplan van mei 1983, nieuwe versie, heeft gesteund. Dit is in strijd met de stelling van GIMV, want de GIMV heeft altijd argwanig gestaan tegenover het dossier. Laten wij dat eerlijk toegeven. De Kredietbank is

dwars gaan liggen. Sidinvest is pas in de andere richting beginnen bewegen op 4 juli, de eerste vakantiedag.

Ten vijfde, wat de VESOC consensus over bedrijven in moeilijkheden betreft - ik zeg u dat in alle oprechtheid - is het niet omdat de Vlaamse Regering en de VESOC unaniem gunstig hebben geoordeeld dat ik mij vandaag als lid van deze Vlaamse Raad door uw fameus VESOC protocol rond de bedrijven in moeilijkheden gebonden voel. Ik hoop dat wij nog eens de gelegenheid zullen hebben, bij voorbeeld bij de bespreking van een begroting, daarover uit te weiden.

Minister G. Geens : Dat werd tijdig gedaan.

De heer F. Willockx : Dat is juist, u hebt dat tijdig gedaan in commissie maar toen was het nog niet als dusdanig en in consensus met de sociale partners aanvaard. Ik voel mij dus maar gebonden op het ogenblik dat wij daarover definitief een debat hebben gehad.

Ten slotte neem ik er akte van dat, en dit klopt met mijn informatie, uzelf fel heeft geprotesteerd tegen de manier waarop men uiteindelijk de Nobelsgroep omgezet heeft in een nieuwe contracting maatschappij. Ik neem er akte van dat u zelf ook vindt dat men daar te ver is gegaan. Ik vind het alleen spijtig dat u dat niet tijdig heeft opgemerkt.

De Voorzitter : De heer Gabriels heeft het woord.

De heer J. Gabriels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wil vooral reageren op een persoonlijk feit. De Minister verwijt ons dat wij hier namen zouden hebben genoemd. Dat is slechts een uiting van een zorg die in heel de streek leeft. Het is, ik heb het daarnet gezegd, een publiek geheim. De ongerustheid kan alleen worden weggenomen als u duidelijke antwoorden geeft.

Wanneer ik dan zeg dat ik misschien ook nog een interpellatie zal moeten indienen wanneer niet meteen wordt ingegrepen vind ik het laag bij de grond daaraan te koppelen dat ikzelf

niet vrijuit zou gaan.

Ik heb gewoon heel sereen drie vragen gesteld. Blokkeert Alinvest op dit ogenblik de tussenkomst ? Wat doet de regering en wat zal ze doen ? Ik heb geen antwoord gekregen op deze vragen.

Wij maken dat regelmatig mee. Wanneer wij interpellieren over legerjeeps, dan is het altijd te laat. Interpellieren wij over RTT-bestellingen, dan is het ook te laat. Komen wij op voorhand onze zorg meedelen over iets dat een publiek geheim is dan reageert u op dergelijke wijze.

Ik meen dat deze manier van antwoorden, vooral als personen van andere partijen u interpellieren, ruikt naar dorpspolitiek en zeker de Voorzitter van de Vlaamse Executieve die beweert de promotor van Flanders'-Technology te zijn niet siert. **(Applaus bij de VU)**

De Voorzitter : Mevrouw Smet heeft het woord.

Mevrouw M. Smet (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat u een goede analyse heeft gemaakt van hetgeen voorbij is en ik onthoud daarvan het volgende.

Ten eerste, er wordt een nieuw preventief beleid op punt gesteld. Indien dit het gevolg zou kunnen zijn van de moeilijkheden van het bedrijf Nobels-Peelman, dan is er toch één positief gevolg geweest. Wij zullen daarover een nota ontvangen die in de Vlaamse Raad zal worden besproken. Alhoewel ik er u om vroeg heeft u in uw antwoord dit preventief beleid niet uitgelegd. Ik aanvaard evenwel dat u ons daaromtrent uitleg verstrekt in de Vlaamse Raad na bespreking in de Commissie.

Ten tweede, voor Sidinvest blijf ik akkoord met hetgeen anderen hier reeds hebben gezegd, met name dat de verarring blijft bestaan.

Minister G. Geens : U weet evengoed als ik dat ik ter zake niet bevoegd ben.

Mevrouw M. Smet : Ik zal het opnieuw vragen aan de nationale Minister, vermits dit onder zijn bevoegdheid res-

Smet

sorteert.

Ten derde, ik verheug mij over uw belofte - die echter minder duidelijk tot uiting kwam in het schrijven dat u tot mij gericht heeft - dat de 200 miljoen in het Waasland zouden blijven. Waarop u echter geen antwoord gaf is de vraag hoe u dit zal aanpakken. Gaat u met de bedrijven onderhandelen of op welke andere wijze zal u tewerkgaan? Ik zou dat concreet willen zien.

Als laatste punt wil ik even een woordje zeggen over de oudere werknemers. U maakte daar allusie op het bejaardenbeleid. Ik heb gesproken over mensen die de leeftijd van veertig hebben bereikt. Ik ben zelf pas veertig geworden en wanneer ik u goed heb begrepen dan mag ik mij weldra bij de bejaarden gaan rekenen. **(Hilariteit)**

Minister G. Geens : Ik sprak over bejaarde werklozen.

Mevrouw M. Smet : Mijnheer de Minister, ik denk dat het mogelijk moet zijn, zoals dit bestaat voor bepaalde groepen in de Verenigde Staten waar er eveneens een vrije economie bestaat, wanneer men overheidsgelden besteedt of overheidscontracten afsluit, de verplichting op te leggen werknemers boven de veertig jaar aan te werven, al is het maar voor een beperkt percentage. Dit gebeurde reeds voor de aanwerving van gehandicapten. U zegt dat men daar ook het economisch spel moet laten spelen. Wie zegt dat een werknemer van boven de veertig niet even goed werkt als iemand van vijfentwintig jaar?

Minister G. Geens : Ik zal u onmiddellijk antwoorden met het voorbeeld dat uzelf heeft aangehaald. In de Verenigde Staten werken vier personen op honderd voor de export en bij ons vijf op tien. Dat is het verschil. Dit wil met andere woorden zeggen dat wij een produktie en een markt kennen die veel sterker onderhevig is aan internationale concurrentie. Daarover is heel wat te zeggen.

Mevrouw M. Smet : Het komt er dus op neer dat een werknemer van vijfentwintig en één van veertig jaar uit-

eindelijk verschillen in kost- en produktiecapaciteit.

Minister G. Geens : Het hoeft niet noodzakelijk.

Mevrouw M. Smet : Ik ben er van overtuigd dat zij evenwaardig zijn en wens graag dat dit zou worden onderzocht.

Een laatste punt dat ik nog wil aansnijden handelt over het al dan niet vernoemen van ondernemingen in moeilijkheden, alsook, zoals bijvoorbeeld op dit ogenblik, van de onderhandelingen die aan gang zijn voor de redding van wat nog rest van Nobels-Peelman. Ik kan u begrijpen wanneer u aandringt om deze bedrijven niet te vernoemen. Op dit ogenblik zou collega Willockx en ikzelf een aantal namen kunnen citeren van bedrijven waarmee onderhandelingen worden gevoerd, ik heb dit niet gedaan in het verleden en zal het ook nu niet doen, maar het is politiek zo moeilijk dit niet te doen.

Mijnheer de Minister, ik wil hier vrijuit spreken. Vindt u het niet logisch dat wanneer de heer Willockx een naam kent van een bedrijf waarmee wordt onderhandeld en hij dit aan zijn partijgenoten meedeelt - wat uiteraard uitlekt in de pers - dit tot gevolg heeft dat ikzelf daaraan ook bekendheid wil geven. Wij zijn toch niet naïef in die zaken.

De heer P. Van Grembergen : Als u in een streek leeft en bekommerd bent om een of ander bedrijf in moeilijkheden waar 30,40, 100 of meer mensen bedreigd zijn, dan kan men toch niet doen alsof de neus bloedt. Moeten wij dan niet in eer en geweten gebruik maken van de politieke middelen die ons ter hand worden gesteld en iets doen? Waar zouden wij naartoe gaan mocht dit verwijt in deze Raad worden aangehaald?

Mevrouw M. Smet : Zoals de Voorzitter van de Executieve zegt, kan men zijn streek benadelen door een naam te noemen. Ik meen echter dat men ook oog moet hebben voor onze politieke situatie. Een naam verzwijgen zoals ons in het kabinet soms wordt gevraagd, is niet altijd mogelijk. Vanuit onze streek zijn wij verplicht tus-

senbeide te komen en informatie te geven.

De heer F. Willockx : De schadelijke lekken in het dossier Nobels-Peelman zijn niet van de politici gekomen.

De heer O. Van Ooteghem : Als wij niet meer over bedrijven in moeilijkheden mogen spreken, dan mogen wij niet meer over de Belgische Staat spreken. **(Sommige leden glimlachen)**

De Voorzitter : De heer Verniers heeft het woord.

De heer J. Verniers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, collega's, in zijn antwoord is de Voorzitter van de Executieve geenszins ingegaan op de essentie van mijn betoog. Mijn uiteenzetting ging niet over de oorzaken, maar wel over de bevoegdheid en de machtsverhouding tussen enerzijds de Executieve en de financiële holding en anderzijds tussen de Vlaamse Executieve en de centrale regering. Als ik op mijn vragen geen antwoord krijg, dan moet ik aannemen dat de leden van de Executieve alleen maar loopjongens zijn van de centrale regering.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen deze namiddag om 14.30 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

- De vergadering wordt gesloten om 12.50 uur.
